

جرعه‌ای از غدیر
ویژه‌نامه غدیرخم
«تحلیلی بر واقعه غدیرخم
و اعلان ولایت امام علی (علیه السلام)»
ضمیمه هفتمین شماره

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در پیامی به اختتامیه جشنواره «پاسخ برتر» تأکید کردند

اهمیت عنصر زمان شناسی

در پاسخگویی به شبهات

امروز وظیفه عالمان و مبلغان دینی نسبت به گذشته بسیار سنگین‌تر و دشوارتر شده و شناخت شبهه و پاسخگویی به آن، از امری فرعی و حاشیه‌ای، به موضوعی اصلی، تخصصی و فراگیر دگرگون شده است.

۱۳

آیت‌الله اراکی عنوان کرد
**ضرورت تدوین فقه نظام
متناسب با نیاز و ادبیات روز**

برخی در موضوع شناسی‌ها بیشتر به دنبال دیدگاه غربی‌ها هستند؛ درحالی‌که فقه اسلام بر اساس تجربیات عملی و عینی قطعاً از اندیشه‌های غربی برتر است.

۱۳

رئیس جامعه‌المصطفی در دیدار سفیر جدید ایران در لبنان | ارتباط خوبی بین نهادهای فرهنگی فعال جمهوری اسلامی ایران در لبنان وجود دارد

در اختتامیه اولین جشنواره ملی مطبوعات دینی مطرح شد | در دنیای امروز کار مطبوعات فقط خبررسانی صرف نیست

۱۰

۴

امام خامنه‌ای در پیامی به حجاج بیت‌الله الحرام

مقاومت، پدیده‌ای شگرف

و معجزه‌آسا در قلب دنیای اسلام

۲

رئیس‌جمهور در مراسم اختتامیه جشنواره بین‌المللی فارابی

تحقق علوم انسانی در تراز انقلاب اسلامی باید با نگاه اجتهادی و نوآورانه اندیشمندان انجام شود

بنده اجرای عدالت در همه عرصه‌ها به‌ویژه در پرداخت دستمزدها بوده است که در این زمینه، از اساتید دانشگاهی برای تبیین و تنظیم یک شیوه علمی عادلانه برای پایان دادن به نظام ناعادلانه پرداخت‌ها دعوت شده است.

پیش از سخنرانی رئیس‌جمهور دکتر زلفی‌گل وزیر علوم، تحقیقات و فناوری نیز در سخنرانی، با اشاره به اینکه جمهوری اسلامی، اساس پیشرفت خود را در زمینه علم می‌داند، افزود: در این راستا وزارت علوم با لحاظ نوع نگاه و حاکمیت جمهوری اسلامی و در دولت مردمی، پنج اولویت «مرجعیت دیپلماسی علم و فناوری»، «آموزش، پژوهش و فنون‌داد هدفمند»، «نوآوری فرهنگی و فرهنگ نوآوری»، «شاگرد نوآور و نوآورپروری» و «تولید خدمت، ثروت و سرمایه از دانش را سرلوحه کار خود قرار داده و برای تحقق آن، از تمام ظرفیت‌های علمی و پژوهشی موجود در کشور استفاده خواهد کرد.

لازم به ذکر است، در این مراسم با حضور رئیس‌جمهور از ۱۰ شخصیت پیشگام و پیش‌تاز علوم انسانی و اسلامی، ۱۰ استاد برگزیده بین‌المللی و ۲۲ برگزیده گروه‌های مختلف علمی، با اهدای لوح یادبود تجلیل شد.

گفتنی است، شورای علمی و سیاست‌گذاری سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی، انجمن کلام اسلامی حوزه را به‌عنوان انجمن برتر انتخاب کرده است. همچنین حجت‌الاسلام زهیر دهقانی آرانی در مراسم اختتامیه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی، در گروه فلسفه، منطق و کلام به‌عنوان برگزیده سوم در بخش بزرگسال، برای کتاب «بررسی و نقد آرای مستشرقان معاصر در زمینه مهدویت»، برگزیده این جشنواره بین‌المللی شد.

حکیم و فرزانه انقلاب فرمودند، نباید باکی از نقد نظریات وجود داشته باشد، باید مجال بحث و طرح نقد فراهم شود.

• استفاده از چهره‌های تحول‌خواه اولین شرط تحقق تحول در علوم انسانی است

رئیس‌جمهور افزود: متولیان علوم انسانی باید بدانند، اولین شرط تحقق تحول در این حوزه، تحول‌شناختی است و در این زمینه، باید از چهره‌های تحول‌خواه و تحول‌گرا استفاده کنیم.

وی در ادامه تکریم، تشویق و حمایت از اساتید، محققان و پژوهشگران در ایجاد این تحول را ضروری و مؤثر دانست و افزود: این تحول برخی اساتید و بزرگان علوم انسانی گالیه دارند که شرایط علوم دیگر، بر علوم انسانی هم تحمیل می‌شود؛ در صورتی‌که علوم انسانی باید با شرایط و مقتضیات خود تبیین و تشریح شود. حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی در پایان با بیان اینکه پیام این نشست و رویداد، باید این باشد که تا چه میزان نظام مسائل کشور مبتنی بر علوم انسانی پاسخ گرفته، افزود: همواره یکی از دغدغه‌های

• برای بالندگی و رشد در حوزه علوم انسانی، تقلید از غرب کنار گذاشته شود

رئیس‌جمهور با تأکید بر لزوم نظریه‌پردازی، نوآوری و خلاقیت در حوزه علوم انسانی و توجه به رویکرد دینی در این حوزه، اظهار کرد: فصل‌القبول انسان، تعلم و انسانیت انسان، مبتنی بر آموزه‌های او وحی است.

وی نشان دادن راه به انسان را مأموریت خطیر علوم انسانی اسلامی دانست و تصریح کرد: برای بالندگی و رشد در حوزه علوم انسانی، باید تقلید از غرب در این حوزه کنار گذاشته شده و مبتنی بر مبانی غنی اسلامی، کار اجتهادی و نوآورانه انجام گیرد. در گام بعدی اجتهاد و نوآوری در این حوزه باید در مجامع علمی و حوزوی و دانشگاهی مورد استقبال قرار گیرد و نخبگان و عالمان و دانشگاهیان ما با دید باز؛ اما نگاهی نقادانه به سراغ نظریه‌های جدید بروند و آنها را با ابزار نقد، مورد پالایش قرار دهند.

حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، با تأکید بر لزوم ایجاد کرسی‌های نقد و نقدپذیری، اظهار کرد: همان‌طور که رهبری

رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت آسیب‌شناسی وضع موجود در حوزه علوم انسانی، تحقق علوم انسانی در تراز انقلاب شکوهمند اسلامی را حائز عقب‌ماندگی‌هایی دانست که باید با نگاه اجتهادی و نوآورانه عالمان و دانشمندان این عرصه، جبران شود.

به گزارش ایسنا، حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، ۱۴ تیر در مراسم اختتامیه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی ضمن ابراز خرسندی از حضور در جمع اساتید، فرهیختگان و محققان علوم انسانی و اسلامی و با تبریک به برگزیدگان این جشنواره، گفت: در نشست‌هایی از این دست، لازم است دانشمندان و فرهیختگان ضمن آسیب‌شناسی وضع موجود، نسبت به کاهش فاصله با وضع مطلوب، پیشنهاد و راهکار ارائه کنند.

• علوم انسانی اسلامی، مغزافزار حاکمیت و مدیریت و قوه محرکه پیشرفت نظام

رئیس‌جمهور همچنین با تأکید بر ضرورت آسیب‌شناسی در حوزه علوم انسانی، افزود: علوم انسانی اسلامی، مغزافزار حاکمیت و مدیریت و قوه محرکه پیشرفت در نظامی است که مبتنی بر دین بوده و درون‌مایه آن علم و دانش است. در چهل و چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، لازم است یک آسیب‌شناسی کنیم که چه میزان رشد و پیشرفت در این حوزه صورت گرفته است؟ حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، با بیان اینکه علوم انسانی ما، باید در تراز انقلاب اسلامی باشد، افزود: به نظر می‌رسد، برای نیل به علوم انسانی تراز انقلاب اسلامی، در آنچه که باید اتفاق می‌افتاد، عقب‌ماندگی‌هایی وجود دارد و این عقب‌ماندگی باید به دست پژوهشگران و اساتید این حوزه جبران شود.

آیت‌الله سیدمحمد سعیدی تأکید کرد

توجه مداحان به اقتضائات کشور و حفظ اسناد بالادستی

تولیت حرم کریمه اهل‌بیت (علیهم‌السلام) یکی از وظایف مداحان را حفظ اسناد بالادستی دانست و گفت: از جمله اسناد بالادستی، فرمایشات مقام معظم رهبری است. گاهی اوقات رهبر انقلاب روی یک نکته خاصی تأکید می‌کنند و یا کشور در شرایط حساسی قرار می‌گیرد که در این شرایط، مداحان باید در مداحی‌های خود نسبت به اقتضائات زمان توجه داشته باشند و مداحی‌ها باید با در نظر گرفتن

شرایط سیاسی و اجتماعی انجام شود. به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله سعیدی، ۱۳ تیر در دیدار اعضای ستاد مردمی غدیر و جمعی از مداحان قم و تهران که در سالن محراب حرم مطهر بانوی کرامت (علیها‌السلام) انجام شد، با اشاره به آیات سوره مبارکه حج، اظهار کرد: این آیات از صدر تا ذیل، مدیران و افراد تأثیرگذار در جامعه را در بر می‌گیرند.

وی با بیان اینکه هر کسی که امکاناتی در اختیارش قرار می‌گیرد، باید نسبت به اقامه نماز، پرداخت زکات و امر به معروف و نهی از منکر اقدام کند، افزود: مسئولان وقتی دیدار اعضای ستاد مردمی غدیر و جمعی از مداحان قم داشته باشند و پسندیده نیست که برخی قبل از مسئولیت ندای امر به معروف و نهی از منکر سر می‌دهند؛ ولی بعد از مسئولیت حتی در محل کار خود هم، امر به معروف و نهی از منکر نمی‌کنند.

تولیت آستان مقدس بانوی کرامت (علیها‌السلام) با اشاره به نفوذ و تأثیر مداحان بر تعداد زیادی از مردم، گفت: مداحان هم، مصداق افرادی که در زمین به آنها امکانات داده شده، هستند و باید نسبت به اقامه نماز، پرداخت زکات و امر به معروف و نهی از منکر تلاش کنند.

وی با بیان اینکه کسی که وارد هیئت می‌شود، باید کلام

آیت‌الله سیدمحمد سعیدی تأکید کرد
توجه مداحان به اقتضائات کشور و حفظ اسناد بالادستی
تولیت حرم کریمه اهل‌بیت (علیهم‌السلام) یکی از وظایف مداحان را حفظ اسناد بالادستی دانست و گفت: از جمله اسناد بالادستی، فرمایشات مقام معظم رهبری است. گاهی اوقات رهبر انقلاب روی یک نکته خاصی تأکید می‌کنند و یا کشور در شرایط حساسی قرار می‌گیرد که در این شرایط، مداحان باید در مداحی‌های خود نسبت به اقتضائات زمان توجه داشته باشند و مداحی‌ها باید با در نظر گرفتن شرایط سیاسی و اجتماعی انجام شود. به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله سعیدی، ۱۳ تیر در دیدار اعضای ستاد مردمی غدیر و جمعی از مداحان قم و تهران که در سالن محراب حرم مطهر بانوی کرامت (علیها‌السلام) انجام شد، با اشاره به آیات سوره مبارکه حج، اظهار کرد: این آیات از صدر تا ذیل، مدیران و افراد تأثیرگذار در جامعه را در بر می‌گیرند. وی با بیان اینکه هر کسی که امکاناتی در اختیارش قرار می‌گیرد، باید نسبت به اقامه نماز، پرداخت زکات و امر به معروف و نهی از منکر اقدام کند، افزود: مسئولان وقتی دیدار اعضای ستاد مردمی غدیر و جمعی از مداحان قم داشته باشند و پسندیده نیست که برخی قبل از مسئولیت ندای امر به معروف و نهی از منکر سر می‌دهند؛ ولی بعد از مسئولیت حتی در محل کار خود هم، امر به معروف و نهی از منکر نمی‌کنند. تولیت آستان مقدس بانوی کرامت (علیها‌السلام) با اشاره به نفوذ و تأثیر مداحان بر تعداد زیادی از مردم، گفت: مداحان هم، مصداق افرادی که در زمین به آنها امکانات داده شده، هستند و باید نسبت به اقامه نماز، پرداخت زکات و امر به معروف و نهی از منکر تلاش کنند. وی با بیان اینکه کسی که وارد هیئت می‌شود، باید کلام

امام خامنه‌ای در پیامی به حجاج بیت‌الله الحرام

مقاومت، پدیده‌های شگرف و معجزه‌آسا در قلب دنیای اسلام

رهبر معظم معظم انقلاب اسلامی در پیامی به حجاج بیت‌الله الحرام، وحدت و معنویت را دو پایه اساسی حج و دو عامل عزت و سعادت امت اسلامی خواندند و با تأکید بر پیامدهای درخشان بشد بیداری و خودآگاهی اسلامی و بروز پدیده شگرف مقاومت، خاطرنشان کردند: غرب مستکبر در منطقه حساس ما و اخیراً در همه جهان روزبه‌روز ضعیف‌تر شده است؛ البته از کید دشمن حتی یک لحظه نباید غفلت کرد و باید با تلاش و هشیاری، امید و اعتماد به نفس را که بزرگ‌ترین سرمایه برای ساختن آینده است، افزایش دهیم. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، متن پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای که ۱۷تیر حجت‌الاسلام والمسلمین نواب نماینده ولی‌فقیه در امور حج و زیارت و سرپرست حجاج ایرانی، آن را در صحرای عرفات قرائت کرد، به شرح زیر است.

بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين و صلی الله علی محمد المصطفی وآله الطاهرين و صحبه المنتجبين خدای عزیز و حکیم را سپاس می‌گویم که موسم مبارک حج را بار دیگر میعاد ملت‌های مسلمان قرار داد و این مسیر فضل و رحمت را به روی آنان گشود. امت اسلامی اکنون بار دیگر می‌تواند وحدت و یکپارچگی خود را در این آئینه شفاف و ابدی مشاهده کند و از انگیزه‌های تشنت و تفرق روی بگرداند. وحدت مسلمانان یکی از دو پایه اساسی حج است که چون با ذکر و معنویت –که پایه اساسی دیگر این فریضه پر راز و رمز است– همراه شود، می‌تواند امت اسلامی را به اوج عزت و سعادت برساند و آن را مصداق «و لله العزة و لرسوله و للمؤمنين» قرار دهد. حج، ترکیبی از این دو عنصر سیاسی و معنوی است؛ و دین مقدس اسلام آمیزه پرشکوه و باعظمتی از سیاست و معنویت است. دشمنان ملت‌های مسلمان در تاریخ اخیر، کوشش انبوهی را برای سست کردن این دو اکسیر زندگی بخش، یعنی وحدت و معنویت، در میان ملت‌های ما به‌کار گرفته‌اند. معنویت را با تزویج سبک زندگی غربی که تهی از روح معنوی و برآمده از کونه‌بینی مادی است، کم‌رنگ و بی‌ررق می‌کنند و وحدت را با گسترش و شدت بخشیدن به انگیزه‌های موهوم تفرقه، مانند زبان و رنگ و نژاد و جغرافیا به چالش می‌کشند. امت اسلامی که اکنون نمونه کوچک آن در مراسم نمادین حج دیده می‌شود، باید با همه وجود، به مقابله برخیزد؛ یعنی از سویی یاد خدا، کار برای خدا، تدبیر در کلام خدا، اعتماد به وعده‌های خدا را در ذهنیت همگانی خویش تقویت کند و از سویی، بر انگیزه‌های تفرق و اختلاف فائق آید. آنچه امروز با قاطعیت می‌توان گفت، آن است که شرایط کنونی جهان و

و استقلال و پیشرفت و عزت جمهوری اسلامی، حادثه‌ای بس عظیم و پرمعنی و جذاب است که می‌تواند اندیشه و احساس هر مسلمان بیدار را به خود جلب کند. ناتوانی‌ها و عملکردهای بعضاً خطای ما کارگزاران این نظام که دستیابی کامل به همه برکات حکومت اسلامی را به تأخیر انداخته، هرگز نتوانسته است، پایه‌های مستحکم و گام‌های استواری را که نشأت‌گرفته از اصول اساسی این نظام است، متزلزل سازد و پیشرفت مادی و معنوی را متوقف کند. در صدر فهرست این اصول اساسی، حاکمیت اسلام در قانون‌گذاری و اجرا، تکیه بر آراء مردمی در مهم‌ترین مسائل مدیریتی کشور، استقلال سیاسی کامل و عدم رکون به قدرت‌های ستمگر قرار گرفته است و همین اصول است که می‌تواند محلل اجماع ملت‌ها و دولت‌های مسلمان قرار گیرد و امت اسلامی را در جهت‌گیری‌ها و همکاری‌ها یکپارچه و متحد سازد.

این‌ها زمینه‌ها و عواملی است که اوضاع مساعد کنونی دنیای اسلام را برای حرکت یکپارچه و متحد فراهم آورده است. دولت‌های مسلمان، نخبگان دینی و علمی، روشنفکران مستقل و جوانان حقیقت‌جو بیش از همه باید به بهره‌گیری از این زمینه‌های مساعد بپردازند.

طبیعی است که قدرت‌های استکباری و بیش از همه، آمریکا، از چنین گرایشی در دنیای اسلام نگران باشند و همه امکانات خود را در رویارویی با آن به کار برند و اکنون چنین است. از امپراتوری رسانه‌ای و شیوه‌های جنگ نرم تا جنگ‌افروزی و شعله‌ور ساختن جنگ‌های نیابتی تا وسوسه‌گری و خیرچینی سیاسی و تا تهدید و تطمیع و رشوه، همه و همه از سوی آمریکا و دیگر مستکبران به‌کار گرفته می‌شود تا دنیای اسلام را از مسیر بیداری و سعادت خود جدا کنند. رژیم جنایتکار و سیه‌روی صهیونیست در این منطقه هم، یکی از ابزارهای این تلاش همه‌جانبه است.

به‌فضل و اراده الهی این تلاش‌ها در بیشتر موارد ناکام مانده و غرب مستکبر در منطقه حساس ما و اخیراً در همه جهان روزبه‌روز ضعیف‌تر شده است. پرنیشانی و ناگامی آمریکا و همدست جنایتکار او یعنی رژیم غاصب در منطقه را می‌توان در صحنه حوادث فلسطین و لبنان و سوریه و عراق و یمن و افغانستان به‌وضوح تماشا کرد. در نقطه مقابل، جهان اسلام مملو از جوانان پرانگیزه و بانشاط است. بزرگ‌ترین سرمایه برای ساختن آینده، امید و اعتماد به نفس است که امروز در جهان اسلام به‌ویژه در کشورهای این منطقه موج می‌زند. همه وظیفه داریم، این سرمایه را حفظ کنیم و افزایش دهیم.

با این‌همه، از کید دشمن یک لحظه نباید غفلت ورزید؛ از غرور و غفلت بپرهیزیم و بر تلاش و هشیاری خود بیفزاییم و در همه حال، با توجه و تضرع از خدای قادر و حکیم کمک بخواهیم. حضور در مراسم و مناسک حج، فرصت بزرگی است برای توکل و تضرع و نیز برای تفکر و تصمیم.

برادران و خواهران مسلمان خود در سراسر جهان را دعا کنید و توفیق و پیروزی آنان را از خدا بخواهید. هدایت و کمک الهی به این برادران را هم در ادعیه زاکیه خود بگنجانید.

والسلام علیکم ورحمة الله

سیدعلی خامنه‌ای / ذی‌الحجه ۱۴۴۳ / ۱۴ تیر۱۴۰۱

آیت‌الله‌العظمی‌مکارم‌شیرازی در دیدار دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری تأکید کردند

لزوم توجه توأمان به فعالیت‌های اقتصادی و فرهنگی در مناطق آزاد

این مرجع تقلید گفتند: گاهی برخی دستگاه‌ها بر اثر تندروی یا طرز فکر غلط، خیال می‌کنند، مناطق آزاد با کار فرهنگی نمی‌سازد که باید اصلاح شود.

به گزارش خبرگزاری رسا، حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در دیدار سعید محمد، مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری – صنعتی و ویژه اقتصادی، با اشاره به پیوستگی جمهوریت و اسلامیت، خاطرنشان کردند: نباید فراموش کنیم که یک بخش جمهوری اسلامی، جمهوریت و دیگری اسلامیت است.

معظم‌له تصریح کردند: اسلامی یعنی کار فرهنگی؛ بنابراین اگر ما بگوییم جمهوری اسلامی، فقط باید مسائل اقتصادی را حل کند و مسائل فرهنگی را فراموش کنیم، معنایش این است که نیمی از شعار جمهوری اسلامی را فراموش کرده باشیم.

ایشان با اشاره به تلاش سکولارها برای جدا کردن این مقوله‌ها از هم، ابراز کردند، بعضی‌ها خیال می‌کنند، اگر می‌خواهید اسلامی باشید، باید محدودیت باشد که اشتباه است؛ زیرا می‌توان با سلیقه خوب، کارهای فرهنگی و آزادی‌های انسانی را کنار هم جمع کرد.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، مانع دیگر را، فشار برخی نهادها دانستند و اظهار کردند: گاهی برخی دستگاه‌ها بر اثر تندروی یا بر اثر طرز فکر غلط، خیال می‌کنند، مناطق آزاد با کار فرهنگی نمی‌سازد که این‌ها را باید اصلاح کرد و با آموزش فهماند که در مناطق آزاد، می‌توان در کنار فعالیت‌های اقتصادی، فعالیت‌های فرهنگی نیز انجام داد.

این مرجع تقلید پس از شنیدن گزارش دکتر سعید محمد، مشاور رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری – صنعتی و ویژه اقتصادی، گفتند: امیدوار شدیم که حرف‌ها، اصلاحات و کارهای تازه‌ای در مناطق آزاد انجام شود و بدانید، یکی از خیرات عمر شما این خواهد بود که بتوانید، این کارها را انجام بدهید؛ من هم برای شما دعا می‌کنم که توفیق یابید و بتوانید برنامه‌تان را به‌صورت صحیح اجرا کنید.

رئیس شورای عالی

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

انتخاب شد

مولوی اسحاق مدنی، به‌عنوان رئیس شورای عالی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از تهران، دویست‌وشانزدهمین نشست شورای عالی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۱۵ تیر با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین حمید شهبازی و اعضای داخلی این شورا، در محل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، در تهران برگزار شد.

در این نشست مولوی اسحاق مدنی، با اتفاق آرا به‌عنوان رئیس شورای عالی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی انتخاب شد. پیش از این، حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی‌عسکر رئیس این شورا بود که چندی قبل با حکم مقام معظم رهبری، تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام را بر عهده گرفت.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، در بخش از سخنان خود به نمونه‌هایی از مسائل مهمی که در فلسفه سیاسی مطرح است و باید پاسخ‌های اسلامی به آنها داد، پرداخت و گفت: یکی از بحث‌های مهم، تنقیح انسان‌شناسی اسلامی است. هر کلان‌نظریه فلسفه سیاسی، بدون تردید مبتنی بر یک نگاه خاص به انسان است.

عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام اضافه کرد: حوزه دیگر، تنقیح فضائل جامعه سیاسی از منظر اسلامی است؛ مثلاً در لیبرالیسم، آزادی ارزش نهایی محسوب می‌شود. ما نیز باید سلسله‌مراتب فضائل جامعه سیاسی اسلامی را مشخص کنیم و مثلاً به این سؤال پاسخ دهیم که حفظ نظام مقدم است یا حفظ آزادی‌های فردی؟

حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی افزود: یک نمونه دیگر بحث از مردم‌سالاری، آزادی و عدالت است. در هر کتاب فلسفه سیاسی درباره این سه مفهوم بحث شده است. این حوزه هم، زمینه بحث‌های نظری دارد و هم بحث‌های انضمامی. در بحث‌های نظری به‌طور مثال باید به این سؤال پاسخ دهیم که چگونه بین حاکمیت دینی و مردم‌سالاری جمع می‌کنیم؟ در بحث‌های انضمامی نیز، به‌طور مثال باید نشان دهیم که وضعیت‌مان در حوزه عدالت سیاسی چیست و چه راه‌هایی برای گسترش عدالت سیاسی باید در پیش بگیریم؟

وی در پایان خاطرنشان کرد: ما با دریایی از مسائل مواجه هستیم که نمونه‌هایی از آن را بیان کردم. برای تولید علوم انسانی اسلامی، باید دنبال مسائل بومی خود و یافتن پاسخ‌های اسلامی برای آنها باشیم. بنابراین چرخه تولید علم به حرکت درخواهد آمد، مگر آنکه «مسئله‌محور» شویم.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

علوم انسانی اسلامی تولید نمی‌شود؛ مگر اینکه «مسئله‌محور» شویم

قابل مدیریت است یا خیر؟ ما معتقدیم، تحول و تولید در علوم انسانی تا حدی قابل مدیریت و طراحی است؛ مثلاً اصلاح و تغییر متون درسی یا اقدامات اداری یا تشویق و تسهیل‌هایی می‌توانیم داشته باشیم؛ اما تحول در علوم انسانی اسلامی صرفاً با این مدیریت‌ها حل نمی‌شود. تا زمانی که عالمان و بدنه جامعه علمی به سمت حل مسئله حرکت نکنند، اتفاق جدی نمی‌افتد. این تصور اشتباه است که با امر و نهی و کمک گرفتن از کانون‌های تأثیرگذار، مسئله تولید علم حل می‌شود!

وی سؤال دوم را این‌گونه طرح کرد: هرکس حرف از علوم انسانی اسلامی می‌زند، این پیش‌فرض را دارد که آموزه‌های اسلام، ظرفیت و امکان حضور محتوایی در آورده‌های علوم

رشد علوم مروهون حل مسئله در آن علم بوده است.

وی آسیب تولید علم دینی در این چند دهه را، توقف در پرداختن به کلیات برشمرد و گفت: ما در مباحث درجه دوم دانش، یعنی فلسفه علوم، متوقف شدیم و به تولید دانش

درجه اول و حل مسئله نپرداختیم. سال‌ها در مورد امکان علوم اسلامی و روش‌شناسی آن بحث می‌کنیم؛ اما هنوز در مسیر طبیعی تولید علم قرار نگرفتیم. اگر می‌خواهیم علوم انسانی اسلامی داشته باشیم، باید به سراغ حل مسئله برویم که دانش درجه اول است. منظور از مسئله‌محوری این است که ما مسائل واقعی خودمان را بشناسیم. رشد علوم انسانی در غرب، به‌سبب درگیر شدن علما و دانشمندان آنها با مسائل و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خودشان بوده است. ترجمه مسائل دیگران، دردی از جامعه ما داود نمی‌کند. اگر پیشرفتی هم در علوم انسانی اسلامی داشته‌ایم، به این واسطه بوده که علمای ما با مسائلی درگیر بوده و در پی حل آن برآمده‌اند. مثلاً شیخ انصاری نوآوری‌هایی در فقه و اصول داشته، با مسائلی درگیر بوده و اجتهادات جدید برای حل آن مسائل به میدان آورده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام در بخش بعدی سخنان خود، به طرح سه سؤال و تلقی خود از پاسخ آنها پرداخت و گفت: سؤال اول اینکه، آیا واقعاً تولید علوم انسانی اسلامی و علم دینی پروژه‌ای است که همه ابعادش

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم گفت: مهم‌ترین بایسته مسیر تولید علم، اعم از طبیعی و انسانی، مسئله‌محور بودن تولید علم است و باید این مسئله حل شود تا علمی فره‌بخود.

به گزارش خبرگزاری رسا، حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی در نشستی با موضوع «علوم انسانی مسئله‌محور» به معرفی دیدگاه‌های خود بر محوریت علوم انسانی پرداخت. وی که در بخش مقدماتی سخنان خود گفت: برخلاف تصور عمومی که مدنیت و رفاه غرب را مبتنی بر تکنولوژی می‌دانند، غرب در علوم انسانی و اجتماعی نیز، پیشرفت‌هایی داشته است. اگر تصرف در طبیعت، محرک دانشمندان برای رشد علوم تجربی بوده، ایجاد تغییرات اجتماعی و مدیریت جامعه، سائق رشد علوم انسانی در غرب بوده است. علوم انسانی و اجتماعی، ظرفیت مدیریت جامعه و نهادسازی بر اساس یافته‌های خود را دارد. وقتی در علوم سیاسی اتفاق فکری جدیدی می‌افتد، همگام با آن، نهادهای اجتماعی ایجاد می‌شود که صورت وضعیت مناسبات اجتماعی را عوض می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی در ادامه، مهم‌ترین بایسته مسیر تولید علم، اعم از طبیعی و انسانی را مسئله‌محور بودن تولید علم دانست و گفت: یعنی باید مسئله حل شود تا علمی فره‌بخود و در تمام طول تاریخ،

ضرورت تدوین فقه نظام متناسب با نیاز و ادبیات روز

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه بیان کرد: بسیاری از نیازهای بشر امروز توسط فقها تشریح شده است؛ البته این مباحث تحت عنوان فرهنگ با اقتصاد مطرح نشده که وظیفه ماست تا این احکام فقهی را بر اساس نیاز و ادبیات روز عرضه کنیم.

مشهد مقدس، آیت‌الله اراکی، ۱۹تیر که در مشهد مقدس و در جمع طلاب طرح نظام جامع اندیشه اسلامی سخن می‌گفت، با توضیح اینکه جامعه بشری یک مجموعه به‌هم‌پیوسته است و اسلام برای هدایت این مجموعه نازل شده است، خاطرنشان کرد: فقه نظام از همین منظر نشئت می‌گیرد و قابل تبیین است.

وی با اظهار تأسف از متغعل بودن برخی محققان و پژوهشگران مسلمان، گفت: برخی از این افراد در موضوع‌شناسی‌ها بیشتر به دنبال دیدگاه غربی‌ها هستند؛ درحالی‌که فقه اسلام بر اساس تجربیات عملی و عینی قطعاً از اندیشه‌های غربی برتر است.

عضو خیرگان رهبری با بیان برخی اصول اندیشه‌ای ی‌زرگانی مانند حضرت امام خمینی‏، شهید آیت‌الله صدر و شهید آیت‌الله مطهری، اظهار کرد: این بزرگان بر اصل جامعیت و شمولیت دین اسلام تأکید داشتند؛ به بیان دیگر بر این باور بودند که در اسلام، آنچه برای سعادت دنیا و آخرت بشر نیاز است، فروگذار نشده است.

وی با اشاره به توجه هم‌زمان دین و آیات الهی به نظام فرهنگی، سیاسی و اقتصادی در زندگی فردی و اجتماعی انسان، گفت: در اصل جامعیت دین اسلام، ضمن آنکه احکام اسلام برای همه انسان‌ها و در همه زمان‌هاست، این نکته هم مورد توجه قرار می‌گیرد که این احکام، مخصوص جامعه خاصی نیست و همه جوامع را در برمی‌گیرد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با تصریح به اینکه دین جامع اسلام، مجموعه‌ای از معارف با محوریت جهان‌بینی و دارای ساختار اجتماعی و قوانین خرد و کلان است، عنوان کرد: اصلی‌ترین اصل در جهان‌بینی اسلاهی، مفهوم خدا یا همان کلمه «لا اله الا الله» است.

وی افزود: یکی از نکات مطرح در این جهان‌بینی آن است که خداوند بر اساس آیه «لا اله الا الله و لا اله الا الله» علاوه بر آفرینش، فرمانروایی نیز می‌کند؛ به بیان دیگر همان‌طور که توحید در خلق مطرح است، توحید در فرمانروایی نیز مورد توجه قرار می‌گیرد.

آیت‌الله اراکی با تصریح به اینکه بخش قابل توجهی از متون دینی، تبیین همین فرمانروایی و حکمرانی خدا و حاکمان منصوب از سوی اوست، خاطرنشان کرد: یکی از افکار انحرافی این است که هر حکمرانی چه از سوی خدا و چه از سوی غیر خدا، درست و صائب است و باید از آن تبعیت شود؛ درحالی‌که تعبیر «لا اله الا الله و لا اله الا الله» مخالف این فکر انحرافی است.

استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم در پاسخ به پرسش‌های برخی حاضران در این نشست نیز، گفت: بسیاری از نیازهای بشر امروز توسط فقها تشریح شده است؛ البته این مباحث تحت عنوان فرهنگ یا اقتصاد مطرح نشده که وظیفه ماست تا این احکام فقهی را بر اساس نیاز و ادبیات روز عرضه کنیم.

وی با تأکید بر اینکه فقه نظام سیاسی و اقتصادی اسلامی در بستر فقه فرهنگ مورد بحث قرار می‌گیرد، گفت: نباید فراموش کرد که قانون اساسی جمهوری اسلامی، یکی از دستاوردهای عظیم حوزه‌های علمیه است که باید نظیر این اقدام، برای تدوین فقه نظام اقتصادی و مانند آن متناسب با وضع فعلی و با حضور فقهای باتجربه و آشنا به مسائل شکل بگیرد.

انتخاب برگزیدگان جشنواره سیزدهم علامه حلی رتبه‌تالیف

با برگزاری چهارمین جلسه شورای علمی جشنواره علامه حلی‏، برگزیدگان مرحله کشوری این جشنواره انتخاب شدند. به گزارش خبرگزاری رسا، چهارمین جلسه شورای علمی جشنواره علامه حلی‏، برگزیدگان مرحله کشوری این جشنواره برگزار شد و در این جلسه شش ساعته، آثار کاندیداهای انتخاب‌شده در چهار گروه علمی «تاریخ اسلام»، «ادبیات»، «فقه و حقوق اسلامی» و «اصول فقه» بررسی و آثار برگزیده جشنواره سیزدهم در این گروه‌ها، مورد تأیید اعضای شورای علمی جشنواره قرار گرفت. منتخبان سایر گروه‌های علمی جشنواره، در جلسات قبلی این شورا تعیین شده بودند. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خواهران، دبیر جشنواره و پنج نفر از اساتید پژوهشگر حوزوی، اعضای این شورا را تشکیل می‌دهند.

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در پیامی به اختتامیه جشنواره «پاسخ برتر» تأکید کردند

اهمیت عنصر زمان‌شناسی در پاسخگویی به شبهات

آیین اختتامیه نخستین دوره جشنواره «پاسخ برتر» و تجلیل از «فعالان عرصه پاسخ‌گویی به شبهات» با پیام حضرت آیت‌الله سبحانی و سخنرانی آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور و حجت‌الاسلام والمسلمین پورامینی رئیس مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه‌های علمیه و با حضور بزرگیدگان، مدیران حوزه، اساتید، پژوهشگران و هنرمندان حوزوی، ۱۳تیر در دارالولایه قم برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، متن پیام این مرجع تقلید به این شرح است:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
قال الله تبارک و تعالی: ﴿وَمِنَ الظّٰلِمِیْنَ اَعْتٰرِیْ عَلٰی اللّٰهِ الْکَذِبَ وَ هُوَ یَدْعِیْ اِلٰی الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَیْهْدِیْ الْقَوْمَ الظّٰلِمِیْنَ﴾
بریدون لیطفنوا نوراالله بافواهیم والله متم نوره و لو کره الکافرون﴾ (صف: ۷-۸)

تولید و انتشار شبهات، همواره یکی از ابزارهای فکری و تبلیغی کافران معاند و ستمکاران علیه جبهه حق و حقیقت بوده است. اگر سرلوحه اهداف حرکت پیامبران و مصلحان الهی، تعلیم کتاب، تبیین حقایق و هدایت انسان‌ها به سوی اخلاق متعالی و سعادت ابدی بوده، شبهه و شبهه‌افکنی درست در مقابل آن اهداف، جز گمراهی، پوشاندن حقایق و وارونه کردن ارزش‌های اصیل فطری و الهی انسان‌ها، هدف و غرضی ندارد. قرآن کریم این رویارویی همیشگی را به‌صورت‌های مختلف به تصویر کشیده است. پردازختن پرتکرار قرآن به موضوع‌گیری‌های فکری و رفتاری «ملا» یا همان گروه‌های مستکبر و مخالف، در برابر انبیای الهی، نشان‌گر اهمیت توجه به این جریان در تاریخ بشر است.

هرچند شبهه و شبهه‌افکنی پدیده تازه‌ای نیست و شبهات، همواره به دو شکل «نمایاندن باطل با لباس حق» و «پوشاندن حق در لباس باطل»، پدیدار شده و عمری، به‌درازی تاریخ بشر دارد؛ اما امروزه شگردهای رسانه‌ای و ابزارهای پیشرفته‌ای که در اختیار دشمنان قرار گرفته، شدت، عمق و گستردگی تولید و انتشار شبهات را افزون کرده و تقریباً هیچ فردی، اعم از زن و مرد و پیر و جوان و کودک، از تیررس شبهات در امان نیست! اگر تا یک قرن قبل، شبهات، همواره تنها در میان طیف محدودی از عالمان و دانشوران مطرح می‌شد و اندکی از مردم کوچک و بازار در معرض تیرهای زهرآلود شبهات قرار می‌گرفتند، اکنون به‌سبب وجود فضای مجازی، شبهات به اعماق ذهن و زندگی همه انسان‌ها نفوذ کرده است.

امروز وظیفه عالمان و مبلغان دینی نسبت به گذشته بسیار سنگین‌تر و دشوارتر شده و شناخت شبهه و پاسخگویی به آن، از امری فرعی و حاشیه‌ای، به موضوعی اصلی، تخصصی و فراگیر دگرگون شده است. در این زمان، دشمن با تمام توان و در همه عرصه‌های فکری و رفتاری، به رویارویی با دین خدا آمده و به دنبال بسط سیطره نامشروع خود بر همه ساحت‌های شناختی و عاطفی انسان‌ها و تغییر دادن رفتارهای آنان در جهت اهداف و اغراض پلید و شیطانی خود است.

امام صادق‏ فرموده‌اند: «العالم بزمانه لانجهم علیه اللولیس»؛ (اصول کافی، ج۱، ص ۲۶) این سخن امام‏، بر این نکته تأکید دارد که عالم دینی، باید فرزند زمانه خود باشد و کسی که با اوضاع و احوال زمان خویش آشنا باشد، هرگز مورد هجوم شبهات قرار نگرفته و غافل‌گیر نمی‌شود. نخستین گام برای مواجهه مؤثر و مقابله کارساز با شبهات دینی، شناخت مقتضیات زمان است. رصد و شناسایی موضوعات و مسائل واقعی مردم، شناخت ابزارها و شیوه‌های نشر شبهه و مهم‌تر از همه، شناخت زبان نسل امروز، عناصر کلیدی مقتضیات زمانه است.

شناخت شبهه و پاسخگویی به شبهات، مهارت و تخصصی فراتر از فراگیری علوم مرسوم حوزه‌هاست. طلاب جوان و مستعد می‌بایست، پس از فراگیری علوم دینی و یا هم‌زمان با آن، با انواع تخصص‌ها و مهارت‌های شناخت شبهه و پاسخگویی آشنا شده و خود را در این عرصه ورزیده و آماده سازند.

بنابر این وظیفه کنونی حوزه‌های علمیه و علمای والامقام و پژوهندگان علوم دین، توجه و اهتمام جدی به مقوله شبهات و پاسخگویی به آن است. استفاده از زبان هنر و دستاوردهای علمی بشر در حوزه‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و ارتباطات فرهنگی در امر پاسخگویی به شبهات، ضرورتی انکارناپذیر است. اگر شبهه‌پژوهی و پاسخگویی به شبهات، فعالیت مهم و اصلی امروز حوزه‌هاست، فراهم نمودن زمینه‌های مادی و معنوی انجام این وظیفه بزرگ هم، لازم و ضروری است. زحمای دلسوز و آگاه حوزه علمیه و مدیران دغدغه‌مندی که مسئولیت هدایت و اداره شئون دینی را به عهده دارند، باید در تقویت نیروی های علمی و فراهم ساختن ابزارها و وسایل مورد نیاز پاسخگویی به شبهات اهتمام ویژه داشته باشند.

بی‌شک تکرم و پاسداشت زحمات کسانی که در عرصه شبهه‌پژوهی و پاسخگویی و مقابله با شبهات دینی فعالیت دارند، یکی از عناصر تقویت‌کننده جبهه حق در برابر جبهه باطل است. این‌جانب ضمن تقدیر از تلاش‌های موفق و مؤثر حوزه علمیه در هم‌افزایی و اهتمام ویژه به امر رصد و پاسخگویی به شبهات دینی در همه سطوح، جشنواره «پاسخ برتر» را که به‌همت مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه‌های علمیه در حال برگزاری است، حرکت مبارک و ارزشمندی در همین راستا می‌دانم. امیدواریم که این حرکت، موجبات دلگرمی، امید و تقویت انگیزه‌های معنوی تلاشگران

مدیر جامعه الزهراء‏ تبیین کرد

نقش مهم خانواده در پرورش علما و فضلا

دانست و خاطرنشان کرد: بی‌گمان در کنار هر عالم بزرگ و موفق، یک زن صبور و همراه وجود داشته است؛ از این‌رو در پاسداشت‌ها و کنگره‌های بزرگداشت شخصیت علما، باید به این مسئله توجه و از آن بانوان گرامی نیز یاد کرد.

خانم برقی، توجه به نقش علما در رشد و اعتلای علوم و نیز تأسیس علوم جدید را بسیار مهم توصیف و بیان کرد: در کنگره‌های بزرگداشت علما باید به این مسئله پرداخته شود تا جوانان بدانند، سرمایه علمی موجود چگونه با تلاش و مجاهدت علما به نقطه فعلی رسیده است و از سوی دیگر، این تلاش‌ها به‌نام دیگران ثبت نشود.

وی از آمادگی جامعه‌الزهراء‏ برای همکاری گسترده با حوزه‌های علمیه خواهران عراق خبر داد و گفت: بسیاری از این حوزه‌ها، به‌همت

مدیر حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تجربه‌های دیگران در این زمینه تأکید کرد و افزود: علمای ما، همچون شیخ مفید و شیخ طوسی تا علاوه طباطبایی و دیگران، تجربیات خوبی در گفت‌وگو، مناظره و پاسخ و ارائه نظر در مقام دفاع از دین دارند که این تجربه تاریخی حوزه، بسیار ارزشمند است و باید بازخوانی و متناسب با نیاز امروز بازسازی شود و از سوی دیگر، باید تجارب دیگران را هم مورد استفاده قرار دهیم.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، بر استفاده از رسانه و فضای مجازی در پاسخ به شبهات تأکید کرد و افزود: حوزه ما وقتی می‌تواند هم‌اوردی کند و از اندیشه ناب الهی و توحیدی و آراه و اندیشه‌های خاندان پیامبر‏ دفاع کند که آگاه به زمانه و آگاه به تحول رسانه و فضای مجازی باشد.

آیت‌الله اعرافی بر اهمیت رصد و پیشگیری در عرصه شبهه تأکید کرد و گفت: پیش‌بینی، پیشگیری و گفتمان‌سازی است؛ حوزه باید علاوه بر اینکه وقتی شبهه و پرسشی می‌آید، وارد عرصه پاسخگویی شود، باید بتواند امواج آینده را پیش‌بینی کند. اقدام عالمانه و هنرمندانه در پیشگیری یک ضرورت است.

وی در پایان با اشاره به اینکه در عرصه پاسخگویی و گفتمان‌سازی، از نظم و شعر و ادبیات باید به‌صورت ویژه بهره‌مند شویم، افزود: مقوله پاسخگویی و گفتمان‌سازی در پاسخ‌گویی به شبهات، در یکصد سالگی حوزه علمیه قم باید احیا شود.

۴۰ هزار شبهه و سؤال در «ویکی‌پاسخ»

رئیس مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه‌های علمیه نیز در این جشنواره، اظهار کرد: راه‌اندازی ویکی‌پاسخ به چند زبان زنده دنیا، تأسیس تلویزیون اینترنتی پاسخ، تأسیس هسته‌های گفتمان‌ساز و تلاش در بهره‌مندی از هوش مصنوعی در رصد و پاسخ به شبهات، از جمله اقداماتی است که در این حوزه به ثمر رسانده‌ایم.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدباقر پورامینی ابراز کرد: پاسخگویی به ۴۰ هزار شبهه و سؤال در «ویکی‌پاسخ» و راه‌اندازی سایت اندیشه قم از مهر سال ۹۹ از دیگر اقداماتی است که انجام شده است.

وی یادآور شد: این جشنواره با هدف تجلیل و گرامی‌داشت از جمعی از شخصیت‌های پیشگام این حوزه، مراجع عظام تقلید و برجستگان حوزوی برگزار شده است که به‌طور خاص دو چهره ویژه قدردانی می‌شوند.

ارسال ۱۷۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره پاسخ برتر

حجت‌الاسلام سیدعباس سیدنژاد، دبیر جشنواره «پاسخ برتر» نیز با بیان اینکه بیش از ۱۷۰۰ اثر به دبیرخانه این جشنواره ارسال شده است که بیان‌گر استقبال بی‌نظیر از این جشنواره می‌باشد، گفت: جشنواره پاسخ برتر ویژه طلاب نیود و دانشجویان نیز، در اولین دوره جشنواره پاسخ برتر شرکت کردند. حجت‌الاسلام سیدنژاد گفت: هشت اثر در بخش علمی، سه اثر در بخش شعر، چهار اثر در بخش هنرهای نمایشی و چهار اثر در بخش ویژه فضای مجازی تقدیر می‌شود و همچنین آیین قدردانی از دو عالم عالی‌قدر حضرت آیت‌الله سبحانی و علامه مصباح یزدی‏، در این جشنواره انجام می‌شود.

تجلیل از آیت‌الله‌العظمی سبحانی و آیت‌الله مصباح یزدی در جشنواره پاسخ برتر

گفتنی است، بخش تقدیر از نهادها و شخصیت‌های برتر و فعال در عرصه شبهه، اختصاص به تجلیل و تکرم از حضرت آیت‌الله سبحانی با سابقه ۷۰ سال پیشگامی در پاسخ به شبهات و آیت‌الله مصباح یزدی‏، با سابقه نیم‌قرن گفتمان‌سازی اختصاص یافت که با رونمایی از تمثال این دو عالم بزرگ دین همراه بود.

همچنین در این جشنواره، از حجج‌اسلام والمسلمین؛ نجم‌الدین مروچی طوسی به‌عنوان استاد فعال در زمینه مقابله با فرق ضاله، محمدی شاهرودی به‌عنوان پاسخگوی فعال در عرصه رسانه و سید محمدحسین راجی به‌عنوان فعالیت مؤثر در تبیین گفتمان انقلاب اسلامی تجلیل شد.

در این جشنواره، همچنین مرکز ملی پاسخ‌گویی به شبهات دینی، واحد مشاوره و پاسخگویی نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، واحد پاسخگویی به شبهات آستان قدس رضوی و سایت اسلام‌کوئیتس به‌عنوان نهادهای فعال در زمینه پاسخگویی به شبهات مورد تقدیر قرار گرفتند. در پایان مراسم از برگزیدگان جشنواره پاسخ برتر تقدیر ویژه شد.

برنامه‌ریزی شده است.

دبیر کنگره انماء‌الرسال با اشاره به اینکه تاکنون سه نشست علمی با حضور فضلالی حوزوی و دانشگاهی در عراق برگزار شده است، اذعان کرد: طرح دبیرخانه دائمی کنگره علمی انماء‌الرسال برای ۲۳ مرکز و نهاد علمی و فرهنگی در ایران ارسال شده که تاکنون ۱۴ مرکز برای مشارکت در این کنگره اعلام آمادگی کرده‌اند و اخذ نظر سایر مراکز نیز در حال پیگیری است.

حجت‌الاسلام والمسلمین اسکندری، هدف اصلی از برگزاری کنگره انماء‌الرسال را ایجاد بستری برای تعاملات علمی بین حوزه‌های علمیه به‌ویژه حوزه قم و نجف اعلام کرد.

وی با اشاره به اینکه حوزه‌های علمیه خواهران در دهسال گذشته، به‌صورت فراگیر در عراق راه‌اندازی شده است، گفت: بسیاری از مدیران و اساتید این حوزه‌ها، تحصیل‌کرده‌های جامعه‌الزهراء‏ هستند که این نشان‌دهنده تأثیرگذاری جامعه‌الزهراء‏ در سطح بین‌الملل به‌ویژه کشورهای منطقه است.

جعفر سبحانی- ۲۹ ذی‌القعده ۱۴۴۳/ برابر با ۸ تیر ۱۴۰۱

منظومه اخلاقی و تعاملی پاسخ به شبهه تدوین شود

آیت‌الله اعرافی در این جشنواره، با اشاره به اینکه کسانی که تحقیق و دستاوردهای دینی را در میدان مقابله و کابزار فکری و معرفتی عرضه می‌کنند، نقش ویژه‌ای دارند، افزود: تحقیق و پژوهش پایه و مبناست؛ اما حوزه باید هنر فرآوری آن محصول و عرضه هنرمندانه آن و حاضر کردن آن اندیشه در مصاف با مکاتب دیگر و تهاجم شبهه‌ها داشته باشد. بنابراین، جهاد تبیین و دفاع از حقیقت و دفع شبهه‌ها تنها تحقیق و پژوهش نیست؛ گرچه شرط لازم است؛ اما هنر فرآوری و عرضه صحیح آن محصول، باید هرچه بیشتر مدنظر قرار گیرد. مدیر حوزه‌های علمیه، وظیفه حوزه را دستگیری خلق در دست‌اندازه‌های فکری که همان شبهه است دانست و با بیان اینکه شبهه اشکال مختلفی دارد، گفت: شبهه گاهی ممکن است، باور به باطل را تقویت کند. گاهی ممکن است، انکار حق را به وجود آورد و گاهی ممکن است، بنیان‌های فکری را دچار لرزش و اضطراب کند که این مورد اخیر، خیلی خطرناک است. از سوی دیگر، شبهه می‌تواند در ساحت‌های مختلف معارف الهی حضور باید و ما باید در برابر همه این مراتب، توشه لازم را برای مواجهه به دست آوریم.

وی با بیان اینکه افزون بر تحقیق و پژوهش، نیاز به فرآوری و عرضه درست با انواع و اقسام شیوه‌های درست، باید در میان اندیشمندان و عالمان حوزوی مورد توجه قرار بگیرد، تصریح کرد: ما باید قدرت فرآوری تحقیقات حوزوی را با کسب مهارت‌های لازم افزایش دهیم که این، نیاز به برگزاری دوره‌های کارورزی و فنی دارد.

مدیر حوزه‌های علمیه، اخلاق و آداب پاسخ‌گویی و حضور در عرصه تبیین را مورد توجه قرار داد و ابراز کرد: ما باید به‌عنوان دین و تربیت‌یافتگان دین و حوزه، منظومه اخلاقی و تعاملی در مواجهه با شبهه و تبیین در عرصه‌های مختلف را بیاموزیم و لذا ارائه نظام اخلاقی در این عرصه مهم است. از جمله اینکه، تبیین ما باید منصفانه و مقنعانه و همدلانه باشد و نقدهای درست را بپذیریم و از دروغ و تهمت و استهزاء پرهیز کنیم.

عضو فقهای شورای نگهبان، حرکت هماهنگ به نظم طبیعی، میان اشخاص حقیقی و حقوقی، در مواجهه با شبهات و پرسش‌ها را مورد توجه قرار داد و خاطرنشان کرد: منظومه‌های بانگیزه دینی، الهی و انقلابی باید به‌نحو مناسبی تقسیم کار داشته باشند.

آیت‌الله اعرافی گفت: ما باید از همه ظرفیت‌ها در عرصه پاسخ به شبهات بهره بگیریم که به نوبه خود می‌تواند، تحول چشم‌گیری در تولید پاسخ به وجود آورد که این، نیاز به برنامه‌ریزی دارد.

فارع‌التحصیلاتن جامعه‌الزهراء‏ راه‌اندازی شده است؛ با این‌حال ما آماده

برگزاری دوره‌های علمی کوتاه‌مدت برای آن‌ها، تبادل استاد، پژوهش‌ها، نشست‌های علمی و همایش‌های مشترک هستیم.

برگزاری کنگره انماء‌الرسال با هدف ایجاد بستر تعاملات علمی بین حوزه‌های علمیه

حجت‌الاسلام والمسلمین اسکندری دبیر این کنگره نیز در ابتدای این دیدار، ضمن ارائه گزارشی از فعالیت‌های صورت‌گرفته توسط دبیرخانه؛ از جمله آماده‌سازی موسوعه کنگره در قالب نزدیک به ۵۰ جلد از آثار آیت‌الله سید محمدمهدی موسوی‌الخرسان و مجموعه مصاحبه‌ها و مقالات رسیده به کنگره و نیز زندگی‌نامه ایشان، اظهار کرد: برگزاری کنگره در عراق با مشارکت و تقسیم‌کار میان دو عتبه مقدسه علوی و حسینی

• اخبار کوتاه ایـران

• **اجرای آزمایشی طرح کالابُرگ الکترونیکی:** معاون سیاسی استاندار ایلام: در مرحله اول اجرای طرح کالابُرگ الکترونیکی، پس از پایش اطلاعات در ۵۸۰ فروشگاه برنامه جدید نصب می‌شود تا طرح به‌صورت آزمایشی در شهر ایلام اجرا شود. این کالابُرگ فقط برای خرید ۶ قلم کالای اساسی تعریف شده است. پیش‌تر رئیس سازمان برنامه گفته بود، کالابُرگ الکترونیکی همان کارت بانکی مردم خواهد بود. ماهانه کارت سرپرست خانوار شارژ می‌شود و مردم می‌توانند کالاهای مشخص را به قیمت شهرویر ۱۴۰۰ بخرند.

• **بدهی خارجی ایران کم شد:** میزان بدهی‌های خارجی کشور در پایان اسفند پارسل نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش همراه شده و به رقم ۸ میلیارد و ۶۷۵ میلیون دلار رسیده است. بدهی خارجی ایران در پایان اسفند ۱۳۹۹ معادل ۹ میلیارد و ۱۴۲ میلیون دلار بود.

• **محدودیت جدید برای افتتاح حساب و صدور دسته‌چک:** با دستور معاون اول رئیس‌جمهور، ارائه خدماتی نظیر افتتاح حساب و صدور دسته‌چک از این پس بدون داشتن کد رهگیری سامانه املاک و اسکان ممکن نیست.

• **مهمانی ۱۰ کیلومتری در روز عید غدیر:** مهمانی ۱۰ کیلومتری عید غدیر، حد فاصل چهار راه ولی‌عصر (علیه‌السلام) تا چهارراه پارک‌وی تهران برگزار می‌شود. این جشن، روز عید غدیر از ساعت ۱۸ تا ۲۲ برگزار خواهد شد. این جشن به میزبانی خود مردم، هیئت‌ها، مساجد، گروه‌های جهادی، موسسات قرآنی و فرهنگی برگزار خواهد شد. در این مسیر، موبک‌های اطعام و پذیرایی و غرفه‌هایی برای بازی و تفریح کودکان و نوجوانان در نظر گرفته شده است.

• **ثبت‌نام در سامانه املاک و اسکان اجباری است:** وزیر راه و شهرسازی: طبق قانون باید تمامی مردم در این سامانه ثبت‌نام کنند و در صورتی که ثبت‌نام انجام نشود طبق قانون، خدمات بانکی نباید ارائه شود و تمامی ثبت‌نام مدارس هم از طریق ثبت اطلاعات این سامانه باید انجام شود.

• **سفر انفرادی به عتبات عالیات بلا مانع است:** معاون امنیتی وزیر کشور: با تلاش‌های مشترک وزارت کشور و سفارت جمهوری اسلامی ایران در عراق، پس از روز پرفضیلت عرفه هم حضور عاشقان حسینی برای زیارت عتبات عالیات در عراق به صورت انفرادی بلا مانع است و الزامایی به ثبت‌نام به صورت کاروانی نیست.

• **رتبه‌بندی معلمان و پرداخت معوقات:** وزیر آموزش و پرورش: رتبه‌بندی معلمان از ۳۱ شهریور ۱۴۰۰ اعمال می‌شود و همه معوقات تا به امروز هم پرداخت خواهد شد. رتبه‌بندی به ترتیب برای رتبه‌های پنج‌گانه آموزشیار معلم، مربی معلم، استادیار معلم، دانشیار معلم و استاد معلم به ترتیب ۴۵ درصد، ۵۵ درصد، ۶۵ درصد، ۷۵ درصد و ۹۰ درصد است.

• **وزارت راه و شهرسازی: انتشار آگهی «تخلیه مستاجر» جرم است:** هرگونه تهدید مستاجر و ورود به ملک بدون حکم قضایی و یا دستور تخلیه جرم است و انتشار تصاویر آگهی‌هایی با عنوان «تخلیه مستاجر» قطعاً می‌تواند مورد پیگرد قانونی قرار گیرد.

• **هشدار وزیر بهداشت نسبت به جهش سویه جدید امیکرون:** امیکرون اخیراً جهش جدید بنام Bb۱۵ را داشته است که انتشار سریعی دارد. ایمنی واکسن یک مدت معینی دارد و بعد از آن ایمنی کاهش پیدا می‌کند. برای سال ۱۴۰۱ حتماً باید مردم یک دُز واکسن یادآور را تزریق کنند تا بتوانند در مقابل تغییرات اخیر ویروس مقاومت کنند.

• **اینترنت رایگان برای ۳ دهک پایین:** وزیر ارتباطات: بسته اینترنتی چهارماهه و دائمی رایگان برای ۳ دهک پایین جامعه اختصاص داده شده که کسانی که یارانه ۴۰۰ تومانی دریافت می‌کنند می‌توانند با مراجعه به my.gov.ir یا از طریق کد *۴*۱۲۳۴* در موبایل خود برای دریافت بسته رایگان اینترنت ثبت‌نام کنند. این بسته فقط برای سرپرستان خانوار است.

• **جریمه ۱۴ میلیاردی یک فروشگاه اینترنتی:** رئیس سازمان تعزیرات حکومتی: یک فروشگاه اینترنتی که شبکه توزیع گسترده‌ای دارد و شاخص قیمت‌گذاری محسوب می‌شود، علاوه بر جریمه ۱۴ میلیارد تومانی، ملزم به اصلاح قیمت روغن موتور، پوشک و شکر شد.

• **ورود سگ به پارک‌های تهران ممنوع شد:** رئیس پلیس تهران: برخی‌ها با سگ وارد پارک‌ها می‌شوند و هیچ‌چیز را رعایت نمی‌کنند. به این افراد اعلام می‌کنیم که ورود سگ به پارک ممنوع است و جرم محسوب می‌شود. ما با این موضوع برخورد می‌کنیم.

• **انهدام یک تیم تروریستی در شمال غرب کشور:** قزاقه حمزه سیدالشهدا (علیه‌السلام) اعضای یک تیم مسلح تروریستی که قصد نفوذ از مرز شمال غرب و انجام عملیات خرابکارانه در داخل کشور را داشت، در مرز سلماس در کمین رزمندگان نیروی زمینی سپاه گرفتار شدند.

• **بیمه‌نامه گواهی‌نامه‌های منقضی‌شده معتبر است:** بیمه مرکزی: برخی از فعالان فضای مجازی این شائبه را مطرح کرده‌اند که در صورت سلب اعتبار گواهی‌نامه به دلایلی نظیر گذشتن از حد نصاب نمره منفی یا تاریخ انقضای آن اعتبار بیمه‌نامه نیز منقضی می‌شود که چنین ادعایی صحت ندارد.

صرفاً راننده مسبب حادثه فاقد گواهی‌نامه رانندگی در ماده ۱۵ قانون بیمه اجباری مشمول باز یافت خسارت است و سایر موارد مرتبط با گواهی‌نامه مثل انقضای مدت اعتبار گواهی‌نامه مشمول این حکم نیست.

• **سریال سردار قاسم سلیمانی ساخته می‌شود:** «برمهانی» معاون سینما: بعد از شهادت حاج قاسم برنام‌هایی با ساختارهای مختلف و همچنین آثار مستند زیادی در شبکه‌های ملی و استانی رسانه ملی تولید شده است. ساخت مجموعه‌های نمایشی با محوریت حاج قاسم به زودی به مجموعه آثار رسانه ملی افزوده خواهد شد که یکی از این آثار هم‌اکنون در مرحله تصویب و نگارش است و به زودی کار ساخت آن آغاز می‌شود.

• **مالیات واردات مواد اولیه نصف شد:** وزیر امور اقتصادی و دارایی: در جهت کم‌شدن نیاز به سرمایه در گردش تولیدکنندگان، از (روز مالیات) تا پایان سال ۱۴۰۱ مالیات علی‌الحساب واردات مواد اولیه و واسطه‌ای برای تولید، به نصف کاهش می‌یابد.

نخستین دوره این جشنواره در شهر قم، موجب گسترش رسانه‌های دینی در کشور شد. همچنین، محمدجواد محرابی دبیر علمی اولین جشنواره مطبوعات دینی در این مراسم، بیان کرد: در این جشنواره ۱۹۵ نفر از خبرنگاران و روزنامه‌نگاران افزون بر ۸۰۰ اثر را به دبیرخانه جشنواره ارسال کردند. وی با اشاره به اینکه این جشنواره در سه بخش حرفه‌ای، موضوعی و نشریات تخصصی حوزه دین برگزار شد، خاطرنشان کرد: کمک به توسعه مطبوعات دینی در فضای رسانه‌ای کشور، تقویت فضای رسانه‌ای برای تولید محصولات دینی، تقدیر از خبرنگاران و روزنامه‌نگاران در

در آیین اختتامیه اولین جشنواره ملی مطبوعات دینی مطرح شد

در دنیای امروز کار مطبوعات فقط خبرسانی صرف نیست

آیین اختتامیه اولین جشنواره ملی مطبوعات دینی با حضور آیت‌الله سعیدی تولیت آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام)، محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی ذوالنوری و امیرآبادی فراهانی نمایندگان مردم قم در مجلس شورای اسلامی ۱۶ تیر در تالار مرکزی شهر قم برگزار شد.

همچنان بر حمایت از حیات نشریات مکتوب استوار خواهیم بود.

محمد مهدی اسماعیلی در بخش دیگری از سخنان خود، گفت: امروز جنگ، جنگ روایت‌هاست و دشمنان با همه ابزار رسانه‌ای نهایت تلاش خود را می‌کنند تا با سیاه‌نمایی برخی مسائل، ناامیدی مطلق را از جامعه روایت کنند و در این مسیر به دروغ و تهمت هم متوسل می‌شوند تا جامعه ایران را به‌عنوان یک جامعه بحران‌زده معرفی کنند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه بیش از ۹۰ درصد مردم به دین و ارزش‌های دینی پایبند هستند، ادامه داد: طبق جدیدترین افکارسنجی که از سوی جهاد دانشگاهی منتشر شده است، شادکامی مردم ایران نزدیک به ۷۰ درصد رسیده است و انتشار این نظرسنجی، با هجمه عجیب برخی در فضای مجازی روبه‌رو شد؛ اما نکته جالب، نتایج تکرار این افکارسنجی بود که با نتایج افکارسنجی ابتدایی با همان جامعه آماری تفاوتی نداشت.

وی ناامیدی را مهمترین القای دشمنان انقلاب اسلامی برشمرد و گفت: در ایامی که شاهد جنگ رسانه‌ای ناجوانمردانه‌ای از سوی دشمنان ملت ایران هستیم، به بازسازی گفت‌وگو رسانه‌ای در کشور نیاز داریم و جهاد تبیین در این عرصه، می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در حوزه روایت ایفا کند.

رئیس شورای فرهنگ عمومی کشور به همزیستی رسانه‌های مکتوب و برخط در دوره جدید اشاره کرد و ادامه داد: در دهه‌های گذشته، بازتاب بسیاری از فعالیت‌های مهم در رسانه‌های مکتوب صورت می‌گرفت؛ اما با گذشت زمان این امر تحت تأثیر فضای نوین انتشار سریع خبر قرار گرفت؛ اما این اتفاق به‌معنای حذف مطبوعات از چرخه رسانه‌ای کشور نیست و در این راستا در دوره جدید به هم‌زیستی رسانه‌های مکتوب و برخط رسیده‌ایم و حمایت از فعالان هر دو بخش، بنای اصلی دولت مردمی است.

وی در پایان به اهمیت برپایی نخستین جشنواره ملی مطبوعات دینی اشاره کرد و گفت: امیدواریم برپایی

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین ذوالنوری در این مراسم، گفت: هر نشریه به‌صرف اینکه یک رسانه یا بستر اطلاع‌رسانی است، از نظر دینی و اخلاقی دارای ارزش ذاتی نیست و لازم است، نشریات، تعهداتی داشته باشد تا سبب گمراهی و ضلالت جامعه و مردم نشود.

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی، با اشاره به اهمیت خوراک فرهنگی و فکری جامعه، ادامه داد: بر مبنای آموزه‌ها و تعالیم دینی، گمراه کردن یک انسان در حکم قتل او و هدایت یک انسان، در حکم زنده کردن فرد است.

حجت‌الاسلام والمسلمین ذوالنوری خاطرنشان کرد: امروز کنترل‌گری بر روی خوراک فکری در فضای مجازی وجود ندارد و همین مشکل، گاهی در مطبوعات نیز به‌خاطر حب و بغض‌های سیاسی و جناحی احساس می‌شود که مانع از رساندن خبر پاک و تحلیل درست به مخاطب می‌شود.

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: گاهی مشاهده می‌شود، برخی از افراد بدون اینکه فهم و درک درستی از مفاهیم دینی داشته باشند، نسبت به خوراک دهی معنوی و فکری مبادرت می‌کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین ذوالنوری، با تأکید بر اینکه در دنیای امروز، کار مطبوعات فقط خبرسانی صرف نیست، بیان کرد: امروز دشمنان و نظام استکبار با تمام امکانات و تجهیزات رسانه‌ای برای سیاه‌نمایی علیه انقلاب اسلامی پای کار آمده‌اند؛ نظام استکبار با امکانات گسترده‌ای که دارد، در جنگ تمام‌عیاری جای خوب و بد را تغییر داده و غلط را درست و درست را غلط جلوه می‌دهد.

• حمایت از آزادی بیان و قلم مبنای عمل در دولت مردمی است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در این مراسم، حمایت از آزادی بیان و قلم را رویکرد اصلی دولت بیان کرد و افزود: حمایت از آزادی بیان و قلم، شعار دولت مردمی نیست؛ بلکه مبنای عمل در دولت انقلابی به‌شمار می‌رود و بر این اساس، از زمان آغاز به‌کار وزارت فرهنگ در دولت مردمی، مجوز صدها نشریه و پایگاه خبری صادر شده است و

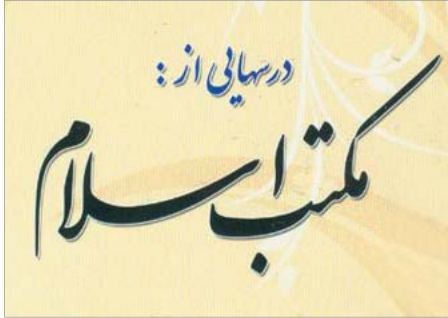
تقدیر از هفته‌نامه افق حوزه در نخستین جشنواره ملی مطبوعات دینی کشور

در نشریات مکتوب، خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری که در عرصه دین مجاهدت می‌نمایند، هفته‌نامه افق حوزه را به‌جهت تلاش طولانی مدت و تأثیرگذار در حوزه ترویج تفکر دینی، در بخش ویژه جشنواره مطبوعات دینی حائز رتبه اعلام کرد و مورد تجلیل و قدردانی قرار داد.

همچنین، ماهنامه «درس‌هایی از مکتب اسلام» که محل قلم زدن عالمان بزرگ دینی در بیش از نیم‌قرن گذشته بوده، دو هفته‌نامه «بعثت» و تلاش‌های عالم فقیه وارسته و دانشمند ارجمند استاد سید‌های خسروشاهی و ماهنامه «سلام پیچه‌ها» و «خبرگزاری رسا» به‌عنوان قدیمی‌ترین رسانه دینی مورد تقدیر قرار گرفتند.

مراسم اختتامیه نخستین جشنواره ملی مطبوعات دینی کشور، با حضور آیت‌الله سعیدی نماینده ولی‌فقیه در استان قم و تولیت آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام)، دکتر محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی ذوالنوری و احمد امیرآبادی فراهانی نمایندگان مردم قم در مجلس شورای اسلامی و امیرعلی عموزاده مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قم، پنجشنبه ۱۶ تیرماه در تالار فرهنگ و هنر استان برگزار شد.

هیئت داوران، بر اساس اعلام فراخوان جشنواره، در بخش ویژه با نگاه به قدمت و اثرگذاری نشریات دینی، ضمن قدردانی از تلاش‌های جامعه خبری

درخشش رسانه حوزه در جشنواره مطبوعات دینی

که هیچ مدرک شناسایی ندارند! / ناگفته‌های امام جمعه از روستایی که زمان در آن متوقف است»، رتبه دوم را کسب کرد.

• آقای سید محمد مهدی موسوی در بخش حرفه‌ای با اثر «دلننگی‌ام را لطف شما مرهم»، رتبه سوم را از آن خود کرد.

کسب نمود.

• آقای محمدباقر محجوب در بخش موضوعی «اخلاق و فرهنگ شهروندی» در بخش مصاحبه و گفت‌وگو برای اثر «مد و فشن، شیک‌پوشی و زندگی لاکچری» حائز رتبه اول شد.

• آقای علی علیزاده‌فرد در بخش حرفه‌ای با اثر «مردمی

رسانه حوزه، شامل خبرگزاری حوزه و هفته‌نامه افق حوزه، با کسب رتبه‌های برتر مورد تقدیر قرار گرفتند که عبارتند از:

• آقای سیدامیر سجادی در بخش طراحی، گرافیک و صفحه‌آرایی، با اثر ویژه‌نامه «کلمه سوا»، که از سوی هفته‌نامه افق حوزه منتشر شده بود، رتبه اول کشوری را

در مراسم اختتامیه نخستین جشنواره ملی مطبوعات دینی کشور، که با حضور نماینده ولی‌فقیه در استان قم، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، نمایندگان مردم قم در مجلس شورای اسلامی و مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قم، پنج‌شنبه ۱۶ تیرماه در تالار فرهنگ و هنر استان قم برگزار شد، چهار نفر از مجموعه

نمود؛ بلکه می‌شود گفت که مسئله جنبه‌های معنوی قابل نصب نیست؛ آنچه قابل نصب است، عبارت است از: حکومت، کشورداری، سیاست، مدیریت جامعه اسلامی؛ این را پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله به مردم توصیه کرد.^۱

• مظهر جامعیت اسلام

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تک‌بعدی بودن واقعه غدیرخیم را نفاشانه جامعیت اسلام معرفی نموده‌اند. ایشان این رویداد را مانع از رخنه کردن دوباره تعصبات جاهلیت و کم فروغ شدن مشعل برافراشته اسلام معرفی نموده‌اند که اگر این تدبیر الهی نبود، کار پیامبر صلی الله علیه و آله ناتمام می‌ماند: «رسوبات تعصبات جاهلی به‌قدری عمیق بود که شاید برای زوددن آنها سال‌های بسیار طولانی نیاز بود... برای پاک کردن رسوبات جاهلی از اعماق این جامعه و مستقیم نگه داشتن خط هدایت اسلامی بعد از ده سال زمان پیغمبر، یک تدبیری لازم بود. اگر این تدبیر انجام نمی‌شد، کار ناتمام بود. اینکه در آیه مبارکه سوره مائده می‌فرماید: «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی»، تصریح به همین معناست که این نعمت - نعمت اسلام، نعمت هدایت، نعمت نشان دادن صراط مستقیم به جامعه بشریت - آن وقتی تمام و کامل می‌شد که نقشه راه برای بعد از پیغمبر صلی الله علیه و آله هم معین باشد؛ این یک امر طبیعی است... این هم، فکر پیغمبر نبود، این هدایت الهی بود، دستور الهی بود، نصب الهی بود؛ مثل بقیه سخنان و هدایت‌های نبی مکرم صلی الله علیه و آله که همه، الهام الهی بود... مسئله غدیر این است؛ یعنی نشان‌دهنده جامعیت اسلام و نگاه به آینده و آن چیزی که در هدایت و زعامت امت اسلامی شرط است.»^۲

• وسیله ائتلاف و برادری مسلمان‌ها

مسئله غدیرخیم اگر درست تبیین شود، همان‌طور که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای فرموده‌اند، می‌تواند به‌عنوان یکی از مشترکات مذهبی و وسیله ائتلاف و برادری امت اسلامی قلمداد شود: «دشمن می‌خواهد مسئله غدیر را یک مایه برادرکشی و جنگ و خونریزی قرار بدهد؛ درحالی‌که غدیر می‌تواند وسیله ائتلاف و برادری مسلمان‌ها با هم باشد. مرحوم شهید مطهری رحمه الله ثابت کردند که الغدیر علاوه آمینی صلی الله علیه و آله، وسیله وحدت مسلمین است. بعضی خیال می‌کردند کتاب الغدیر ممکن است، مایه افتراق بشود. ایشان می‌گویند اگر درست فکر کنیم، درست عمل کنیم، کتاب الغدیر مایه وحدت دنیای اسلام است. برادران اهل سنت ما هم می‌توانند، در یک محیط خالی از پیش‌داوری، به منابع غدیر مراجعه کنند؛ یا میب‌پذیرند، یا نمی‌پذیرند. در هر دو صورت، قضیه غدیر، هیچ‌گونه جنگ و دعوی بین پذیرنده و نپذیرنده به وجود نمی‌آورد.»^۳

• تعیین قاعده‌امامت برای جامعه اسلامی

ضابطه و قاعده‌ای که در غدیرخیم برای امت اسلام رونمایی شد، قاعده امامت و ولایت بود. رهبر انقلاب اسلامی، امامت و ولایت را وجه تمایز بین حکومت‌های الهی و غیرالهی می‌دانند: «جامع بشری از دیرباز حکومت داشتند؛ بشر انواع و اقسام حکومت‌ها را تجربه کرده است؛ اسلام این حکومت‌ها را، این نوع قدرتمندی‌ها و قدرت‌مداری‌ها را قبول ندارد؛ امامت را قبول دارد. این قاعده اسلام است؛ غدیر این را بیان می‌کند... تا آخر دنیا هر جا مسلمان‌ها بخواهند و همت کنند و هدایت شوند، از سوی خدا به اینکه اسلام را تحقق ببخشند و جامعه اسلامی را تحقق ببخشند، ضابطه و قاعده‌اش این است: باید امامت را احیا کنند.»^۴

• توجه به مصالح عمومی جامعه اسلامی

بدون تردید امیرالمؤمنین علیه السلام بزرگترین الگو و آموزگار وحدت بین مسلمین است. نوع مواجهه حضرت هنگامی که به نصب الهی پیامبر صلی الله علیه و آله عمل نشد، درسی بزرگ برای امت اسلامی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای این ویژگی

امیرالمؤمنین علیه السلام را بُعد دیگری از حقیقت غدیرخیم می‌دانند: «یک بُعد دیگر این است که توجه داشته باشیم، امیرالمؤمنین علیه السلام با این موقعیت، با این وضوح معنای امامت آن بزرگوار که منصوب پیغمبر صلی الله علیه و آله و منصوب الهی است، آن وقتی که ملاحظه کرد و دید که جامعه اسلامی آسیب‌پذیر است و اگر او بخواهد دنباله این حق را بگیرد و مطالبه کند، ممکن است اسلام به خطر بیفتد، کنار نشست. این هم، یک مسئله مهمی است. نه فقط کنار نشست - یعنی ادعا را مطرح نکرد که اختلاف و شق عسای مسلمین نشود - بلکه همکاری کرد، با کسانی که به نظر امیرالمؤمنین علیه السلام صاحبان منصب حق نبودند - که بر جامعه اسلامی حکومت می‌کردند - چون دید که امروز اسلام به این احتیاج دارد؛ فداکاری. این هم یک درس دیگر است برای ما. این هم درس غدیر است، درس علوی است.»^۵

• حکومت علوی؛ الگوی جوامع اسلامی

عیارسنجش حکومت‌های مبتنی بر اسلام، الگوبرداری از حکومت علوی است. غدیرخیم در صدد معرفی بهترین الگو در زمینه فردی و حاکمیتی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، فاصله گرفتن از الگوی معرفی‌شده در غدیرخیم و دل‌بستگی به الگوهای معرفی‌شده غربی را بزرگترین خطر برای جامعه اسلامی می‌دانند. «بزرگترین خطر برای نظام و حکومتی مثل نظام و حکومت ما که با نام اسلام به وجود آمده، این است که ما فراموش کنیم، الگوی حکومت ما، امیرالمؤمنین علیه السلام است؛ به الگوهای رایج دنیا و تاریخ نگاه کنیم و خود را با آنها مقایسه کنیم؛ به روش حکومت‌های منحرفی که در طول تاریخ روز به روز به بشریت ضربه زدند، نگاه کنیم که اگر یک جنبه از زندگی انسان را رونقی بخشیدند، جنبه دیگری را دچار ضایعات جبران‌ناشدنی کردند. همت جمهوری اسلامی، باید این باشد که خود را به آن الگویی که در غدیر معرفی شد و در دوران پنج‌ساله حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام، نمونه آن نشان داده شد، نزدیک کند.»^۶

• ولایت؛ استمرار و اوج خطر رسالت‌های الهی

رهبر انقلاب اسلامی ولایت را استمرار نبوت و جلوه دیگر از حاکمیت الهی برای هدایت بشر و غدیرخیم را در حقیقت محل اتصال و استمرار ولایت به نبوت می‌دانند: «در باب غدیر، انسان از ابعاد گوناگونی می‌تواند نظر بیندازد و بهره معنوی و فکری بگیرد؛ یکی، اصل و موضوع «ولایت»، به‌عنوان استمرار نبوت است.»^۷ «در حقیقت، روز غدیر امتداد خط همه رسالت‌های الهی و اوج این خط روشن و نورانی در طول تاریخ است. اگر به مضمون رسالت‌های الهی نگاه کنیم، می‌بینیم که در طول تاریخ نبوت‌ها و رسالت‌ها، این خط روشن دست به دست گشته، تا به نبی مکرم خاتم صلی الله علیه و آله رسیده و در پایان حیات

جمعه ای از غدیر

ویژه‌نامه غدیرخیم (تحلیلی بر واقعه غدیرخیم و اعلان ولایت امام علی علیه السلام)

• با همکاری هیأت تحریریه
علیرضا مکتب‌دار، حمید کرمی، جلال خسروی
عماد شالیکاریان، داوود مظاهری و رحیم کریمی

• هفته‌نامه افق حوزه • دوشنبه ۲۰ تیرماه ۱۴۰۱ • ۱۱ ذی‌الحجه ۱۴۴۳

غدیر و مسئله جامعه‌سازی اسلامی

مروری بر اهمیت و ابعاد

مسئله «غدیر»

در بیانات امام خامنه‌ای

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره عید غدیر فرمودند: «معنای این حرکت که در روز هجدهم ذی‌الحجه سال دهم هجرت اتفاق افتاد این است که اسلام به مسئله مدیریت جامعه به چشم اهمیت نگاه می‌کند. این طور نیست که امر مدیریت در نظام اسلامی و جامعه اسلامی، رها و بی‌اعتنا باشد.»^{۸۳/۱/۱۰}

یکی از دغدغه‌های رهبر انقلاب اسلامی، رمزگشایی از واقعه غدیرخیم و کنکاش در زوایای مختلف آن است. بخش فقه و معارف پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR در این یادداشت، به بازخوانی برخی از مهم‌ترین ابعاد عید غدیر در جامعه‌سازی اسلامی براساس بیانات رهبر معظم انقلاب می‌پردازد.

همین صفحه

آن بزرگوار، تجسم و تبلور آن به‌شکل حادثه غدیر خود را نشان داده است.»^۱

• ولایت؛ علاج ضعف و کاستی‌های امت اسلامی

ولایت را باید بهترین مدل حکومتی برای علاج مشکلات عمومی جامعه اسلامی معرفی کرد که برای همه جوامع اسلامی راهگشا است: «اگر حکومت اسلامی به‌معنای حقیقی - یعنی همان ولایت- به‌عنوان شعار برای مسلمانان مطرح شود، علاج ضعف راه می‌کند، علاج اقتصاد راه می‌کند، علاج دست‌نشانده‌گی راه می‌کند، علاج دیکتاتوری راه می‌کند؛ بنابراین، پرچم ولایت، یک پرچم اسلامی است. من از همه برادران شیعه و سنی در کشور خودمان دعوت می‌کنم که به مسئله غدیر با این چشم نگاه کنند و این بخش از حدیث غدیر و مسئله غدیر را مورد توجه قرار دهند. برادران سنی ما هم، مثل ما روز غدیر را عید بگیرند؛ عید ولایت. برای اینکه اصل تولد مسئله ولایت، اهمیتش بسیار زیاد است؛ مثل اهمیت ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام که این دیگر بین ما و برادران سنی مشترک است.»^۲

• جامع و افضل بودن امیرالمؤمنین علیه السلام

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای یکی دیگر از ابعاد بسیار مهم واقعه غدیرخیم را شخصیت معنوی، جامع و افضل «ولی» و «وصی» برگزیده شده در این واقعه بیان می‌کنند. شخصیت بی‌بدیل امیرالمؤمنین علیه السلام جامع تمام صفات و کمالات انسانی است که حتی برای دیگرحضرات معصومین علیهم السلام هم، به‌عنوان الگوی تمام‌عیار مطرح بوده است: «آن کسی که سرچشمه را باید به او سپرد تا طول تاریخ اسلام از این سرچشمه سیراب شود، او باید کسی باشد، در تراز امیرالمؤمنین علی‌بن ابی‌طالب علیه السلام؛ او نمی‌تواند یک انسانی معمولی باشد. سرچشمه در اختیار اوست؛ لذاست همه ائمه ما علیهم السلام که خودشان هم صاحب همین منصب بودند - اگرچه فرصت حکومت به آنها داده نشد - همه به امیرالمؤمنین علیه السلام با چشم عظمت نگاه می‌کردند. ائمه علیهم السلام همه، علی‌بن ابی‌طالب علیه السلام را مثل یک خورشیدی در آسمان امامت می‌دیدند که بقیه ائمه علیهم السلام مثل ستارگان آن آسمانند. امیرالمؤمنین علیه السلام افضل از آنها بود... بنابراین همه صفات کمالی که ما برای برگزیدگان خدا قائلیم، این در امیرالمؤمنین علیه السلام باید وجود می‌داشت تا پیغمبر صلی الله علیه و آله به امر پروردگار او را منصوب کند به این مقام.»^۳

«امیرالمؤمنین علیه السلام، به‌واسطه غدیر به شخصیت والای خود رسید. غدیر چیزی نبود که گوهر نایاب امیرالمؤمنین علیه السلام را شکل دهد. غدیر، نتیجه فضایل، مزایا و کمالات آن حضرت بود. البته افتخار برخورداری از فرمان الهی، از نصب پیغمبر صلی الله علیه و آله و از بیعت مؤمنین و صحابه، افتخار بزرگی است.»^۴

پی‌نوشت‌ها

۱. بیانات در دیدار افشار مختلف مردم در روز عید سعید غدیرخیم، ۱۳۸۶/۱۰/۸
۲. بیانات در دیدار مردم پاکدشت، ۱۳۸۳/۱۱/۱۰
۳. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۷۵/۰۲/۱۸
۴. بیانات در دیدار افشار مختلف مردم به‌مناسبت عید غدیر، ۱۳۹۳/۰۷/۲۱
۵. بیانات در دیدار مردم قم در سالروز عید سعید غدیرخیم، ۱۳۸۵/۱۰/۱۸
۶. بیانات در دیدار مردم قم در سالروز عید سعید غدیرخیم، ۱۳۸۵/۱۰/۱۸
۷. بیانات در دیدار افشار مختلف مردم به‌مناسبت عید غدیر، ۱۳۹۵/۰۶/۳۰
۸. بیانات در دیدار افشار مختلف مردم در روز عید سعید غدیرخیم، ۱۳۸۶/۱۰/۰۸
۹. بیانات در دیدار زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۰/۱۲/۲۱
۱۰. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۲۴/۰۲/۲۸
۱۱. بیانات در دیدار زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۰/۱۲/۲۱
۱۲. بیانات در اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حضرت رضا علیه السلام، ۱۳۹۹/۰۱/۰۶
۱۳. بیانات در دیدار افشار مختلف مردم در روز عید سعید غدیرخیم، ۱۳۸۶/۱۰/۰۸
۱۴. بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۷۵/۰۲/۱۸

بایسته‌های غدیرپژوهی با تأکید بر کاربست روش‌های نو

حسن بشارتی‌راد؛ دانش‌آموخته حوزه علمیه قم

مقدمه

اکنون بیش از چهارده قرن از واقعه غدیر می‌گذرد. در این مدت طولانی فعالیت‌های علمی فراوانی در راستای ترویج ارزش‌های غدیر و تبلیغ پیام‌های آن انجام پذیرفته است. دانشمندان بزرگ اسلامی از پژوهش درباره این موضوع غافل نمانده و آثار زیادی درباره آن از خود به جا گذاشته‌اند؛ برخی از آن‌ها، در قالب کتاب مستقل و برخی دیگر به‌عنوان بخشی از یک کتاب تنظیم شده است. علاوه بر این، از بیست‌وشش تن از محققانی که درباره حدیث غدیر «کتاب جداگانه» نوشته‌اند، نام برده است. (امینی، ۱۴۱۶ق، ۳۱۳/۱) در این میان، کتاب ارزشمند «الغدیر» که محصول تلاش مجدانه و سفرهای علمی عالمه عبدالحسین امینی رحمته‌الله است، مفصل‌ترین نگاهشده در موضوع غدیر می‌باشد و پس از ایشان نیز، نگاهشده‌های قابل توجهی ارائه شده است. این فعالیت‌ها با هدف شناساندن ابعاد و زوایای غدیر در حوزه‌های مختلف و در سطوح گوناگون شکل گرفته است؛ ولی باید اذعان کرد که هنوز هم، کاستی‌های فراوانی در انتقال پیام‌های غدیر و نهادینه‌سازی آن وجود دارد که بهره‌برداری از روش‌های جدید در غدیرپژوهی، می‌تواند در جبران این کاستی‌ها نقش به‌سزایی ایفا کند.

کاربست روش‌های نو در غدیرپژوهی

جایگاه بی‌بدیل موضوع غدیر در منظومه فکری شیعه و کارکردهای دامنه‌دار آن در حفظ و تعمیق پایه‌های نظام معرفتی اهل بیت علیهم‌السلام، ضرورت کاربست روش‌های جدید در راستای معاصرسازی مفاهیم و آموزه‌های اساسی این واقعه متناسب با مخاطب امروزی را آشکار ساخته است.

غدیرخیم در تاریخ اسلام، جایگاهی رفیع و بی‌بدیل دارد. این واقعه به‌عنوان نقطه عطفی در تاریخ اسلام تثبیت شده است. واقعه غدیر به‌دلیل کارکردهای متنوع خود، از لایه‌های تاریخی خود فراتر رفته و در قالب یک فراوییدانه نهادینه شده است؛ چراکه عمق و محتوای جامع این واقعه و پیوستگی آن با انتظارات و نیازهای جامعه، درخشندگی و کارآمدی خاصی در طول تاریخ اسلام به آن بخشیده است.

از آیات قرآن کریم و سیره نبی مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و روایات اهل بیت علیهم‌السلام به‌روشنی استفاده می‌شود که حادثه‌ی غدیر یک واقعه بسیار مهم و جزء اصول و مبانی دینی است؛ بر اساس آیه شریفه «...إِنَّمَا بُدِّعْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنِّي فَمَا تَلْحَقُوهُمْ وَاحْتَضِرُوا الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...» (المائد/۳) روز غدیر، روز یاس و ناامیدی قنار است. این تعبیر درباره هیچ‌یک از احکام فرعی الهی از قبیل نماز، زکات، جهاد و... نیامده است؛ پس معلوم می‌شود که قضیه دیگری مطرح است و آن قضیه رهبری جامعه اسلامی، نظام حکومت و امامت در جامعه اسلامی است؛ (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۵/۶/۳۰) زیرا در روز غدیر بود که آیین اسلام به تکامل نهایی خود رسید و کفار در میان امواج یاس فرو رفتند؛ چراکه آنها انتظار داشتند، آیین اسلام قائم به‌شخص باشد و با رحلت پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم تدریجاً برچیده شود؛ اما هنگامی که مشاهده کردند، مردی که از نظر علم و تقوا و قدرت و عدالت بعد از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در میان مسلمانان بی‌نظیر است، به‌عنوان جانشینی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم انتخاب و از مردم برای او بیعت گرفته شد، فهمیدند اسلام آیینی ریشه‌دار و پایدار است. (رک: مدارک شریازی، ۱۳۷۱/۳، ۲۶۵/۴)

غدیر دستاوردهای بسیار مهمی در عرصه‌های فکری، سیاسی، اجتماعی و... برای آیندگان به یادگار گذاشته که بازطالع و واکاوی مستمر این حادثه را ضروری می‌سازد. تبیین الزامات ضروری و کاربست روش‌های نو در غدیرپژوهی، از طریق بازخوانی اهداف، راهبردها، الگوسازی‌ها و... میسر است و این مهم، با ورود محققان پژوهشگران به عرصه واکاوی بایسته‌ها و چشم‌انداز پیش‌روی موضوع غدیرپژوهی تحقق می‌پذیرد. استخراج زوایای جدید و اولویت‌هایی ضروری دارد که باید با توجه به شرایط روش‌های جدید برای گسترش و عینیت یافتن اندیشه‌های غدیری برنامه‌ریزی کرد. غدیرپژوهی می‌بایست، با تمرکز بر معاصرسازی پیام‌های واقعه غدیر، مسیر دستیابی به اهداف غدیر در جهان معاصر را فراهم سازند.

غدیرپژوهی با رویکرد تقریبی

غدیر بر محور همبستگی اسلامی بنا شده و یکی از پیام‌های مهم این حادثه، اهمیت وحدت و انسجام در جامعه اسلامی است. اصرار و تأکید پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بر ابلاغ حکم و انتخاب ولی و امام، در واقع درایت ایشان در حفظ وحدت امت اسلامی در آینده بود تا در حول محور امامت و ولایت، اسلام و مسلمین، دچار بحران‌ها و چالش‌های ناگوار نشوند. چنان‌که صحابی گران‌قدر، جناب ابوذر غفاری می‌گوید: «... وَ لَوْ خَلَعْتُمُ الْكُمُورَ فِي أَهْلِ بَيْتِي لَبَسْتُمْ مَا اخْتَلَفَ عَلَيْكُمْ سَفْهَانٌ...» اگر دستور پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در غدیر اجرا می‌شد و حکومت به اهلسن که فرمان خدا و رسول‌ش آن بود، واگذار می‌گردید، هرگز در جامعه اختلافی پیش نمی‌آمد. (طبرسی، ۱۳۰۳ق، ۷۷/۱، ۱۳۰۳ق، ۱۹۵/۲۸)

با توجه به اهداف واقعه غدیر مبتنی بر انسجام اسلامی، در غدیرپژوهی نیز می‌بایست، ملاحظات اساسی و الزامات ضروری این اهداف مورد توجه جدی قرار گیرد و غدیرپژوهان می‌بایست، از هر مکتب و نیهله‌ای که باشند، در راستای تحقق اهداف غدیر و آینده‌نگری پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم گام بردارند و نباید با غفلت از اهداف بلند غدیر، غدیری که عامل وحدت است، به عامل اختلاف و جدایی تبدیل گردد.

برای بهره‌گیری از ظرفیت وحدت‌آفرین غدیر، ابتدا باید با تکیه بر بخش‌های اثباتی واقعه غدیر، زمینه‌های فهم مشترک نسبت به آن فراهم شود. پژوهش و نگارش در قلمروی غدیر، نه‌تنها گامی به سوی تفرقه نیست؛ بلکه غدیرپژوهی نقطه مرکزی وحدت امت اسلامی است. غدیرپژوهی برداشتن علم اختلاف و تفرقه نیست؛

بلکه برافراشتن پرچم برادری و تحلیل و بازشناسی علل و انگیزه‌های فراق و جدایی است. چنان‌که مقام معظم رهبری در این زمینه تأکید دارند که ما نباید از حادثه و واقعه غدیر - که نشانه عظمت اسلام و جامعیت اسلام است - به‌عنوان وسیله‌ای برای تضعیف اسلام استفاده کنیم. دشمنان اسلام می‌خواهند مسئله غدیر را مایه برادرکشی و جنگ و خونریزی قرار بدهند؛ در حالی که غدیر می‌تواند وسیله اتحاد و برادری مسلمان‌ها با هم باشد. (مقام معظم رهبری، ۱۳۸۵ش)

بنابراین، غدیرپژوهی به دنبال تثبیت انسجام اسلامی است و باید زمینه‌ساز همگرایی مسلمین شود؛ نه واگرایی جهان اسلام. غدیرپژوهی به دنبال آن نیست که در اعتقادات اهل سنت تغییر ایجاد کند؛ بلکه به دنبال ایجاد فضای علمی در مباحث دینی و تعمیق پایه‌های اتحاد اسلامی است. حقیقت اتحاد بین نخله‌های فکری و مذاهب اسلامی آن است که با حفظ عقاید قطعی و مسلم خود، در مقابل دشمن مشترک، موضع واحدی داشته و از او غافل نباشیم و این بدان معنا نیست که از بحث و گفت‌وگو علمی و پژوهش در موضوعات اساسی پرهیز کنیم؛ علامه امینی رحمته‌الله در مقدمه جلد هشتم تحت عنوان «الغدیر یوخذ بالصلوف فی الملأ الاسلامی»، در واکنش به دیدگاه برخی که خیال می‌کردند، کتاب الغدیر موجب تفرقه بیشتر مسلمین می‌شود، تأکید دارد که کتاب الغدیر بسیاری از سوء تفاهات را از بین می‌برد و موجب نزدیکی شدن مسلمین به یکدیگر می‌گردد. (رک: مطهری، ۱۳۸۹ش، ۲۲/۲۵) شهید مطهری نیز در این زمینه تأکید داشت که اگر درست فکر کنیم و سنجیده رفتار کنیم، کتاب الغدیر مایه وحدت دنیای اسلام است. (همو، ۱۳۸۹ش، ۲۲/۲۴)

گفتمان‌سازی در سطح بین‌الملل

از آنجایی که واقعه غدیر، دامنه گسترده و ماهیتی جهانی دارد، پس غدیرپژوهی نیز می‌بایست، در مقیاس بین‌الملل دیده شود؛ یعنی هم اهداف و کارکردهای آن، هم جامعه مخاطب و هم روش‌ها و ابزار آن، متناسب با موضوعات کلان در سطح بین‌المللی باشد. دستیابی به این اهداف در صورتی میسر خواهد بود که از رویکرد گفتمان‌سازی در سطح بین‌الملل بهره برده شود. سخن پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در روز غدیر که می‌فرماید: «... فَأَلْبِئِلِغُ الْحَاضِرُ الْعَاقِبُ وَ الْوَالِدُ الْوَلَدُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» (طبرسی، ۱۳۰۳ق، ۶۲/۱) به‌روشنی بر ضرورت گفتمان‌سازی غدیر تأکید دارد و تبلیغ و ترویج پیام‌های غدیر را مأموریتی همگانی می‌داند که بر عهده همه مسلمانان قرار گرفته است.

بایسته‌های گفتمان‌سازی واقعه غدیر در جهان معاصر، ایجاب می‌کند که ارزش‌های انسانی و عمومی آن نمایان‌تر شود و به‌جای تأکید بر جزئیات واقعه غدیر، بر شاخص‌ها و ملاک‌های غدیر تأکید و تبیین شود که امیرالمومنین علیه‌السلام به‌دلیل نسبت قوم و خویشی با پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به‌عنوان جانشین و خلیفه منصوب نشد؛ بلکه به‌دلیل قابلیت‌ها و لیاقت‌ها و کارآمدی‌هایی که در وجود ایشان مشاهده می‌شد، به این مرتبه دست یافت. اگر ما مسئله را این‌طور تبیین کردیم، در آن زمان روشن خواهد شد که بحث خلافت و ولایت چیزی جز مسئله شایسته‌سالاری نیست. چه‌کسی است که در دنیا گفتمان شایسته‌سالاری را نپذیرد؟ غدیرپژوهی باید از فضای

عمومی اختلاف و درگیری بیرون کشیده شود و با استفاده از ظرفیت گفتمان‌سازی، به موضوعی برای گفت‌وگو بین محققان و پژوهشگران تبدیل شود؛ چراکه غدیر فقط یک بحث تاریخی و اجتماعی نیست، غدیر فقط یک موضوع کلامی و عقیدتی نیست؛ غدیر اهداف جهانی دارد و برای حل معضلات جهان اسلام و جامعه جهانی طراحی شده است.

اگر بخواهیم به ضرورت و نقش‌آفرینی بی‌بدیل گفتمان‌سازی در غدیرپژوهی التفات پیدا کنیم، بسیار شایسته است که با رویکرد تحلیلی - تطبیقی به واکاوی واقعه غدیر و حادثه کربلا بپردازیم، در ریشه‌یابی عوامل مؤثر در فراموشی غدیر و ماندگاری عاشورا، چه‌بسا بتوان بر تفاوت بهره‌برداری از رویکرد گفتمان‌سازی عمومی در آن دو تأکید داشت. چراواقعه غدیر علی‌رغم اینکه حادثه بزرگی است، به‌راحتی پس از رحلت پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به حاشیه رانده و به فراموشی سپرده می‌شود؟ چه عواملی موجب شد که پیام‌های صریح و روشن غدیر فراموش شود؟ چرا واقعه غدیر ظرف مدت کوتاهی دچار تحریف می‌شود و بر خلاف آن، واقعه عاشورا به سرنوشت غدیر دچار نمی‌شود؟ و...

پاسخ‌کلیدی این پرسش‌ها در کاربست گفتمان‌سازی نهفته است؛ متأسفانه واقعه غدیر به گفتمان تبدیل نشد و با تزیین گفتمان‌های دیگر تلاش شد تا گفتمان غدیر در حاشیه قرار گیرد و فراموش شود؛ اما حادثه کربلا به گفتمان تبدیل شد و ماندگار شد و این در حالی بود که عاشورا در مقایسه با غدیر با محدودیت‌های بسیاری روبرو بود. گفتمان‌سازی در غدیرپژوهی، ملاحظات و الزامات خاص خود را دارد؛ می‌بایست اهداف کارکردی آن را معاصرسازی کرد. باید از طریق استناد به منابع معتبر اهل سنت دامنه استنادی و گستره پذیرش آن را توسعه داد، از شیوه‌ها و ابزار و امکانات مناسب و به‌روز بهره برد و از ظرفیت‌های رسانه‌ای و تکنولوژی‌های ارتباطی بهره‌برداری شایسته داشت و...

غدیرپژوهی با رویکرد آینده‌پژوهی

در دهه‌های اخیر، محققان و دانشمندان به‌منظور پیش‌بینی عقارتی و روش‌مند آینده، اقدام به پایه‌ریزی و گسترش روش‌های کمی و کیفی در بررسی و مطالعات در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، نظامی، اجتماعی، فرهنگی و... کرده‌اند که امروزه بانام «آینده‌پژوهی» شناخته می‌شود. آینده‌پژوهی، جست‌وجوی نظام‌مند و کنکاش عالمانه درباره وضعیت آینده و دست‌یابی به الگوهای است که بتوان براساس آن‌ها، آینده را پیش‌بینی کرد. بنابراین، آینده‌پژوهی دانشی است که ما را نسبت به رویدادها، فرصت‌ها و مخاطرات احتمالی آینده هشیار نگه می‌دارد و ابهام‌ها، تردیدها و دغدغه‌های فرساینده را تا حدی می‌کاهد و توانایی انتخاب‌های هوشمندانه را افزایش می‌دهد. (ملکی‌فر، ۱۳۸۵ش، ۷). امروزه آینده‌پژوهی از اهمیت و ضرورت ممتازی برخوردار گشته و علی‌رغم پیشینه‌انگد، جایگاه مهم و پررسته‌ای در میان مجموعه علوم پیدا کرده است.

باید اذعان داشت که آینده‌نگری در آموزه‌های اسلامی از جایگاه والایی برخوردار بوده و با گفتمان و روش‌های گوناگون همگان را به این امر دعوت نموده است. آینده‌نگری در آموزه‌های قرآنی و گزاره‌های حدیثی به‌وفور

مورد تأکید قرار گرفته است؛ چنان‌که حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: «... مَنْ تَوَزَّطَ فِي الْأُمُورِ بَعَثَ نَظَرَ فِي الْعَوَاقِبِ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلتَّوَابِ. التَّدْبِيرُ قَبْلَ الْعَمَلِ يُؤْمِنُكَ النَّدَمَ...» (ابن‌شبه حرانی، ۱۴۰۴ق، ۹۰ و حلوانی، ۱۴۰۸ق، ۶۲). آن‌کس که بدون نگرستن در عاقبت کار و بدون آینده‌نگری دست به اقدام زند، خود را گرفتار پیشامدهای ناگوار سازد. آینده‌نگری و پیش‌بینی قبل از اقدام کردن، سبب ایمنی از لغزش‌هاست. از سخن امام حسن مجتبی علیه‌السلام پیرامون

مراقبت بر فرصت‌ها برای بهره‌گیری مناسب از آنها، ضرورت دوراندیشی و آینده‌نگری نمایان است؛ آنجا که در پاسخ به پدر بزرگوارش که پرسید: دوراندیشی چیست؟ عرض کرد: اینکه منتظر رسیدن فرصت باشی و چون فرصت فرود آمد، شتاب کنی؛ «قَالَ فَمَا الْحِزْمُ؟ قَالَ: أَنْ تَنْتَظِرَ فُرْصَتَكَ وَتُحَاجِلَ مَا أَمْتَنُكَ.» (ابن‌بابویه، ۱۴۰۳ق، ۵۱) اساس شکل‌گیری واقعه غدیر و فلسفه وجودی آن، مبتنی بر آینده‌نگری است؛ این واقعه یکی از آینده‌نگری‌های الهی است که زمینه یاس و ناامیدی دشمنان اسلام و ولایت را مهیا ساخت و باعث تقویت فرهنگ امید در جامعه مسلمانان شد. همین نکته اساسی می‌تواند ارتباط غدیرپژوهی و آینده‌پژوهی را نمایان ساخته و ضرورت کاربست آینده‌پژوهی در غدیرپژوهی را آشکارتر کند. کاربست آینده‌پژوهی در مطالعات غدیرشناسی، ظرفیت مناسبی برای غدیرپژوهان فراهم می‌سازد و این امکان را ایجاد می‌کند که بررسی بیشتری در باره ناگفته‌های غدیر انجام پذیرد و اهداف غدیر در راستای نیازهای امروز و آینده جامعه اسلامی واکاوی شود که با زنده کردن آموزه‌های غدیر و ترویج و معرفی صحیح آن به مخاطب امروزی، دوباره روح نهضت علمی و بازتولید معارف ناب غدیر در مسلمانان زنده خواهد شد.

آنچه که در غدیرپژوهی اهمیت و ضرورت دارد و رویکرد آینده‌پژوهی آن را تأمین می‌کند، ارائه ساختار جامع و نظام‌مند برای مطالعات پیرامون موضوع کلان غدیر است. هدف از کاربست آینده‌پژوهی در موضوع غدیرپژوهی، دستیابی به نقطه مطلوب پژوهشی و ارتقا و تعمیق سطح پژوهش‌ها پیرامون موضوع غدیر است. ترسیم ساختار پژوهشی مبتنی بر اهداف، علاوه بر اینکه اولویت‌های پژوهشی را نمایان می‌سازد، زمینه‌های آسیب‌شناسی پژوهشی را نیز فراهم می‌کند. تصویرسازی واقع‌بینانه از آینده غدیرپژوهی و روش‌مند کردن پژوهش در آن به‌تناسب نیازهای آینده، امری بایسته و ضروری است. در فرآیند غدیرپژوهی با رویکرد آینده‌پژوهی، غدیرپژوهان با تکیه بر مبانی دینی آینده‌نگری و با استفاده از مطالعات بین‌رشته‌ای و با بهره‌گیری از روش‌ها و ابزار آینده‌پژوهی، زوایای جدیدی را کشف کرده و به ایده‌های بدیع و کارآمدتر دست پیدا کرده و پاسخگوی بروز نیازها خواهند بود و حتی چه‌بسا جلوتر از نیاز نیز حرکت کنند.

جمع‌بندی

بهره‌برداری از روش‌های کارآمد در غدیرپژوهی، علاوه بر توسعه فهم مشترک نسبت به اهداف والای این واقعه سترگ، موجب افزایش توانمندی غدیرپژوهان در معاصرسازی ارزش‌ها و پیام‌های غدیر می‌شود. کاربست روش‌های نو در غدیرپژوهی، از قواعد نظام‌مند پیروی می‌کند؛ به‌طوری‌که از قابلیت ارزیابی، بازخوردگیری و... برخوردار می‌باشد.

کاربست روش‌های جدید در غدیرپژوهی می‌تواند، فاصله بین نیازها و کاستی‌های موجود را به حداقل برساند. التزام به روش‌های نو در موضوع غدیرپژوهی، فرصت‌های مناسبی برای غدیرپژوهان فراهم می‌سازد که با بهره‌برداری از آنها و با محوریت نیازسنجی و اولویت‌شناسی، گامی اساسی در راستای تدوین الگوی کارآمد و مهندسی هوشمند غدیرپژوهی برداشته شود.

پی‌نوشت‌ها

۱. در این زمینه می‌توان از پژوهشگرانی چون: بالادری، ابن‌قتیبه، طبری، ابن‌زولق، خطیب بغدادی، ابن‌عبدالبر، خلیل‌بن احمد فراهیدی، ابن‌عساکر، شهرستانی، یاقوت حموی، ابن‌الیر، ابن‌الحدید، ابن‌خلکان، ابن‌حجر عسقلانی، سیوطی، احمدبن محمدبن عفته، یاقعی، دارقطنی بغدادی، ابن‌الشیخ، ابن‌کنیر، محمدبن علی کراجکی، سنجستانی، ابوطالب‌بن ابیزید انباری، هبه‌الله شریازی، ابن‌الیع، عبدالله‌بن عبدالله حسکانی، ابن‌خلدون، ابن‌صباغ، کلینی، شیخ مفید، شیبانی، میرحامد حسین هندی، قاضی نورالله شوشتری و... یاد کرد. (رک: ابن‌حجر، ۱۳۲۵ق، ۲۳۷/۷؛ ابن‌کنیر، ۱۳۹۸ق، ۵/۱۸۳؛ حسکانی، ۱۴۱۱ق، ۱۹۰/۱؛ قندوزی، ۱۴۱۶ق، ۳۶/۱؛ ذهبی، ۱۴۱۹ق، ۲۳۷/۳؛ امینی، ۱۴۱۶ق، ۱۲۵/۱؛ طباطبایی، ۱۳۷۴ش).

منابع

۱. قرآن کریم
۲. ابن‌بابویه، محمدبن علی، (۱۴۰۳ق.) معانی‌الآخبار، قم، انتشارات جامعه مدرسین، اول؛
۳. ابن‌شبه حرانی، حسین‌بن علی، (۱۲۰۴ق.) تحف‌العقول، قم، دوم؛
۴. امینی، عبدالحسین، (۱۴۱۶ق.) الغدیر فی‌الکتاب والسنة والادب، قم، مرکز الغدیر للدراسات الاسلامیة، اول؛
۵. حلوانی، حسین‌بن محمد، (۱۴۰۸ق.) نزهة‌الناظر و تنبیه‌الخاطر، قم، اول؛
۶. خانه‌ای، سیدعلی، (۱۳۸۵ش.) بیانات در دیدار جمعی از مردم بیروت در عهد غدیر، ۱۳۸۵/۹/۲۷؛
۷. خانه‌ای، سیدعلی، (۱۳۹۵ش.) بیانات در دیدار اقدار مختلف مردم به مناسبت عید غدیر، ۱۳۸۵/۹/۳۰؛
۸. ملکی‌فر، عقیل و همکاران (۱۳۸۵ش.)، الفیای آینده‌پژوهی (علم و هنر کشف آینده و شکل بخشیدن به دنیای مطلوب فردا)، تهران، انتشارات کرانه علم؛
۹. طبرسی، احمدبن علی، (۱۲۰۳ق.) الإحتجاج علی‌أهل‌اللجاج، تحقیق: محمدباقر خراسان، مشهد، نشر مصطفی، اول؛
۱۰. مطهری، مرتضی، (۱۳۸۹ش.) مجموعه آثار، قم، صدرا، چهارم؛
۱۱. مجلسی، محمدتقی، (۱۴۰۳ق.) بحارالانوار، بیروت، دار احیاءالتراث العربی، دوم؛
۱۲. مکرم شریازی، ناصر، (۱۳۷۱ش.) تفسیر نمونه، دارالکتب الإسلامیة، تهران، دهم؛
۱۳. ابن‌حجر عسقلانی، احمدبن علی، (۱۳۲۵ق.) تهذیب‌التهدیب، بیروت دار صادر؛
۱۴. ابن‌کنیر دمشقی، اسماعیل‌بن عمر، (۱۳۹۸ق.) البدایه والنهایه، بیروت، دارالفکر؛
۱۵. حسکانی، عبدالله‌بن عبدالله، (۱۴۱۱ق.) شواهد التنزیل لقواعدالتفضیل التابعة لوزارة‌التفاهة والإرشاد الإسلامی، مجمع إیحاء‌التفاهة الإسلامیة، تهران، اول؛
۱۶. ذهبی، محمدبن أحمدبن عثمان، (۱۴۱۹ق.) تذکرة‌الحفاظ، بیروت، دارالکتب‌العلمیة؛
۱۷. طباطبایی، سیدعبدالعزیز، (۱۳۷۴ش.) الغدیر فی‌التراث الاسلامی، قم، نشر‌الهادی، اول؛
۱۸. قندوزی، سلیمان‌بن ابراهیم، (۱۴۱۶ق.) بنایع‌الموده، قم، اسوه، اول.

علی علیه‌السلام، حکمت علوی، وحدت جوامع در نهج‌البلاغه، دنیاشناسی و دنیاکرایی در نهج‌البلاغه).

در پرتو ولایت

این کتاب گفتارهایی از استاد آیت‌الله مصباح یزدی علیه‌السلام درباره مسأله ولایت است که به‌همت حجت‌الاسلام والمسلمین آقای محمد مهدی نادری قمی، در هفده گفتار تدوین و نگارش شده است. گفتار اول این کتاب، فضایل امیرمؤمنان علیه‌السلام را با اشاره به اکتسابی بودن و غیراکتسابی بودن آنها بیان می‌کند. گفتار دوم و سوم، شبهات موجود درباره فضایل آن حضرت را پاسخ و شخصیت بی‌بدیل آن امام همام را شرح می‌دهد. همچنین در گفتارهای چهارم، پنجم و ششم منشأ مشروعیت حضرت علی علیه‌السلام مورد مذاقه

اول آن، مباحث مربوط به اصل ولایت است و در بخش دیگر آن چه که از این حقیقت در وجود مبارک حضرت علی علیه‌السلام تحقق یافته، در حد توان و امکان مورد بحث واقع شده است.

در این کتاب، علاوه بر شرح ولایت از دیدگاه قرآن، سعی شده، ولایت امام علی علیه‌السلام با توجه به آیه‌های مربوط به ولایت اثبات شود. نگارنده در بخش دوم کتاب، اوصاف ولایت را برمی‌شمارد و شخصیت امام علی علیه‌السلام را از دیدگاه نهج‌البلاغه بررسی و تحلیل می‌کند.

مباحث کتاب عبارتند از: اثبات ولایت (ولایت در قرآن، عید ولایت، ولایت علوی، ظهور ولایت در صحنه غدیر و تجلی ولایت در آیه تطهیر) و اوصاف ولایت (علی علیه‌السلام مظهر اسمای حسنی الهی، قرآن در کلام امام

معرفی کتاب

شمیم ولایت؛ در آثار آیت‌الله العظمی جوادی آملی

حقیقت ولایت، شاخص‌ترین چهره دین است؛ به‌طوری‌که حتی نبوت و امامت را در درون خود می‌پروراند و نیز مهمترین منبعی است که همه کمالات و اساس همه خیرات است. کتاب شمیم ولایت، برگرفته از آثار حضرت آیت‌الله جوادی آملی، علاوه بر شرح ولایت از دیدگاه قرآن، اوصاف ولایت را برمی‌شمارد و شخصیت امام علی علیه‌السلام را از دیدگاه نهج‌البلاغه بررسی و تحلیل می‌کند. این کتاب از دو بخش تشکیل شده است که بخش

مهرماه

در گذر قرون و اعصار، رویداد پرافتخار غدیر از موضوعاتی است که شاعران و سرایندگان اندیشمند و چیره‌دست، از مذاهب گوناگون دربارہ آن قصیده‌هایی زیبا و دل‌انگیز سروده‌اند. این اشعار همواره زینت‌بخش نشست‌های دینی، فرهنگی، انسانی و اخلاقی بوده و دوستداران امامت و ولایت، غدیر را هر بامداد و شامگاه زمزمه کرده و بدان مترنم شده‌اند.

در طول تاریخ نیز، در کنار اسناد و مدارک حدیثی و تاریخی دیگر، شعر غدیر که توسط شعرای قرن‌های مختلف سروده شده، در حفظ این واقعه اثر بسزایی داشته است. هفته‌نامه افق حوزه، در اولین جلسه از سلسله جلسات علمی و فرهنگی «مهمان ماه»، در نشست با استاد فرهیخته حجت‌الاسلام والمسلمین علی نظری‌منفرد، به بررسی موضوع غدیر در آیین‌ه شعر شاعران بزرگ قرن اول تا سوم هجری پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

•عید غدیرخیم عید بزرگ اسلامی

عید سعید غدیرخیم را که از عیاد بزرگ اسلامی است، به همه مسلمان تبریک عرض می‌کنم. در روایت از حضرت هادی علیه السلام راجع به عیاد سؤال شد که فرمودند: «إِنَّمَا الْأَعْيَادُ أَرْبَعَةٌ لِلشَّيْخَةِ: الْفِطْرُ وَالْأَضْحَى وَالغَدِيرُ وَالْحُمْعَةُ» (بخارالآثار، ج ۹۸، ص ۳۵۱)؛ عیاد چهار روز هستند: عید قربان، عید فطر، جمعه و عید غدیرخیم. سائل می‌پرسد: در میان این عیاد چهارگانه کدام یک افضل است؟ امام فرمود: عید غدیرخیم؛ روزی که رسول‌خدا صلی الله علیه و آله برای استمرار رسالت، امیرالمؤمنین علیه السلام را که از ابتدای بعثت او را به عنوان وزیر خودش در یوم‌الدار معرفی کرده بود، در یک اجتماع بی‌نظیری که به‌قول تاریخ‌نگاران زیاد تعداد مسلمین بالغ بر یکصد و بیست هزار نفر بودند، در منطقه غدیرخیم، به‌عنوان جانشین و ولی خود، به مردم معرفی فرمودند و دستور دادند تا همه مردم با امام علی علیه السلام بیعت کردند و به ایشان به‌عنوان امیرالمؤمنین سلام کردند. واقعه غدیرخیم در ۱۸ ماه ذی‌الحجه سال دهم هجری در نزدیکی «مقات جحفة» اتفاق افتاده است. به‌دلیل اهمیت تاریخی و زمان و مکان این رویداد، عید غدیرخیم مورد توجه نگارندگان رویدادهای تاریخی بوده است. شاید تعبیر کمیت زیباترین تعبیر باشد که گفت:

ولم ار مثل ذاک‌الیوم یوماً
ولم ار مثله حقاً أضحیعا
(و من روزی مثل آن روز را ندیدم و حقی مانند آن ندیدم که ضایع شده باشد).

• جایگاه شعر و ادب در ثبت وقایع مهم تاریخی

برای ماندگار شدن یک حادثه، لازم است از جهات مختلف اقدام شود. از جمله آنها سؤال سؤال‌کنندگان و یا ثبت ماجرا توسط تاریخ‌نگاران و همچنین شعر شاعران در خصوص واقعه است. در گذشته امکانات رسانه‌ای به‌مانند امروز وجود نداشته است و اطلاعات مردم به‌طور معمول از منابع محدودی به‌دست می‌آمده و حکومت‌ها هم در آن نقش داشته‌اند. بنابراین در دوران گذشته، شعر و شاعری نقش مهمی در اطلاع‌رسانی راجع به یک رویداد و ماندگاری آن داشته است؛ یعنی هم وقوع حادثه را به اطلاع مردم می‌رسانده و هم برای ماندگاری یک رویداد، نقش اساسی به عهده داشته است.
پلاثر از این، در گذشته شاعران نقش اساسی در مدح یک شخص و بالا بردن عظمت او داشته‌اند و یا اینکه شخصی را مورد ذم قرار می‌داده‌اند و شعر از این جهت نیز، جایگاه بسیار با اهمیتی داشته است.

مرحوم شیخ کاظم آزری رحمته الله (۱۲۱۲–۱۱۴۳ ق) که از شاعران قرن دوازدهم و سیزدهم است که هم دیوان و هم الفیه‌ای دارد، در الفیه‌اش می‌گوید:

وبیخم ماذا جری یوم خیم
تلک أکرومه أبت أن تضاهی
ذاک یوم من الزمان أبانت
ملء‌القه فیه عن مقتداها
إذ رفی منبر الحدائج هاد
طاول السبعة العلیی یوماها
در ماجرای غدیرخیم کرامتی که نظیر نداشت، اتفاق افتاد. درست هم گفته است. در راه بازگشت از حج و در منطقه‌ای که مردم از نظر جغرافیایی از یکدیگر جدا می‌شده‌اند؛ یعنی کسانی که به سمت مدینه و یا به دیگر سرزمین‌ها می‌رفت‌اند، در محل جحفه غدیر از یکدیگر جدا می‌شده‌اند. اینجا بود که رسول‌خدا صلی الله علیه و آله مأمور شدند که «یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَیْکَ مِنْ رَبِّکَ وَإِنْ لَمْ تَنْفَعْ لِمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ وَاعْدَمْکَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَلْهَدَّیْدُ الْقَوْمَ الْکَافِرِینَ». (مانده /۶۷)
آن‌قدر واقعه غدیر حائز اهمیت است که خداوند به رسولش فرمود که اگر این مسئله را ابلاغ نکنی، رسالت را تمام نکرده‌ای. همچنین تصریح شده: این آیه و دیگر آیاتی که در سوره مبارکه مانده است، در روز غدیر نازل شده‌اند. مانند آیه «الَّذِیْؤُا كَمَلْتُ لَکُمْ دِیْنَکُمْ وَ أَمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِی وَ رَضِیْتُ لَکُمُ الْإِسْلَامَ دِیْناً» (مانده /۳)
از این جهت شعرا و اشعار آنها در رابطه با غدیر وجود دارد.

• عنایت ویژه اهل بیت علیهم السلام به شعر و شاعران روشن‌گر

نکته دیگر راجع به شعر این است که شعر عامه‌نثر

حماسه غدیر در آیین‌ه شعر شاعران بزرگ قرن اول تا سوم هجری

حجت‌الاسلام و المسلمین علی نظری‌منفرد

همان لفظ است، با این تفاوت که شعر، موزون است و به‌دلیل همین وزن، در نفوس تأثیر بیشتری دارد. در این راستا وجود مقدس پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرین علیهم السلام عنایت ویژه‌ای به مسئله شعر در خصوص مسائلی که باید ماندگار می‌شدند، داشته‌اند. همچنین محتوای شعر هم، اهمیت دارد. گاهی محتوای یک شعر، بیان یک حادثه یا رویداد است. همچنین گاهی محتوای شعر توصیف یا وصف خوب و بد است. گاهی محتوای شعر تخیل است و گاهی هم تشبیه است. به‌طور معمول شعرا از تشبیه اعم از محسوس به محسوس، معقول به محسوس، محسوس به معقول و معقول به معقول زیاد استفاده کرده‌اند. گاهی موضوع شعر مربوط به یک رویداد خارجی مانند واقعه غدیر است.

نگاهی گذرا به شاعران غدیر در سه قرن اول هجری

الف) شعر غدیر در قرن اول هجری

۱.امیرالمؤمنین علیه السلام

در این محفل حدود ده شعر تا قرن سوم را ذکر خواهیم کرد و از خود آقا امیرالمؤمنین علیه السلام آغاز می‌کنیم. ایشان غدیر را در کلمات و اشعارشان آورده‌اند. البته اولین شعر در رابطه با واقعه غدیر، سروده شخصی دیگری است؛ اما چون موضوع غدیر ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام است، ابتدا اشعار ایشان را ذکر می‌کنیم.

روزی امیرالمؤمنین علیه السلام در جمع اکابر اصحاب رسول‌خدا صلی الله علیه و آله حاضر شدند. هر یک از آنها نسب خود و تاریخ اسلاھشان و یا فعالیت‌های خود در طول رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله را در خدمت ایشان و در جهاد انجام داده بودند، ذکر می‌کردند. آنها از حضرت خواستند، تا فضائل و مناقب خودشان را بیان کنند. ایشان در پاسخ اشعاری را ایراد فرمودند که در دیوان منسوب به امیرالمؤمنین علیه السلام آمده و قندوزی حنفی در بنیامع‌المؤدّه و ابونعیم اصفهانی هم این اشعار را ذکر کرده‌اند.

لَقَدْ عَلِمَ الْأَنْثَى بِأَنَّ سَهْمِي
مِنَ الْإِسْلَامِ فَيُضِلُّ كُلَّ سَهْمٍ
مردم می‌دانند که سهم من در اسلام بر هر سهمی بزرگی دارد

وَأُحَمَّدُ النَّبِيُّ أَحْيَى وَصَهْرِي
عَلَيْهِ اللَّهُ صَلَّى وَإِنَّ عَمِّي
رسول‌خدا برادر من است و من داماد پیامبرم که خداوند متعال بر او درود فرستاده و او پسر عم من است.

لذاک اقامتی لهم اماما
واخبرهم به بغدیرخیم
آن بزرگوار من را برای مردم امام معرفی کرد و در غدیرخیم به این مسئله خیر داد

۲. حسان بن ثابت انصاری

دومین شاعر حسان‌بن ثابت انصاری است. او از انصار و از معمرین در اسلام است که شصت سال قبل از اسلام و همچنین شصت سال بعد از اسلام زیست کرده است و ۱۲۰ سال سن داشته و همچنین شاعر رسول‌خدا صلی الله علیه و آله بوده و در جنگ‌ها به‌جهت ترغیب مسلمان به جهاد شعر می‌گفته است. او در همان روز غدیر و بعد از نصب امیرالمؤمنین علیه السلام این واقعه را در قالب نظم ذکر کرد و بعد از اینکه اشعارش را خواند، پیامبراکرم صلی الله علیه و آله به او فرمودند: «مادامی که از حق دفاع کنی مؤیّد باشی»^۱. حسان می‌گوید: پیامبر فرمود: «من به پایان عمر رسیده‌ام و نزدیک است که دعوت حق را لبیک بگویم» و بعد فرمودند: «یها للأنثى، منّ أُولی بَکُم مِنَ أَنْفِسِکُمْ؟ قالوا: الله و رسولُهُ. فقال: ألا من کُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَی مَوْلَاهُ.» به‌تعبیر شیخ مفید در کتاب شریف الارشاد، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: «آلست اولی من انفسکم؟ قالوا بلی یا رسول‌الله! أخذ بالفضل بید امیرالمؤمنین و قال من کنت مَوْلَاهُ فهذا علی مَوْلَاهُ.» دعایی در ذیل این روایت هست که ابن‌کثیر(السیرة النبویه، ج ۴، ص ۲۱۹) و ذهبی (البدایة والنهایة، ج ۵، ص ۲۳) و دیگران نه‌تنها حدیث غدیر بلکه دعایی را که در ذیل حدیث غدیر آمده است، نیز ذکر می‌کنند و صحیح می‌دانند که حضرت فرمود: «اللَّهُمَّ وَالِی مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَانصُرْ مَنْ نصرَهُ وَاخذُلْ مَنْ خذَلَهُ.»

حسان‌بن ثابت به پیامبر صلی الله علیه و آله عرض کرد: اجازه می‌دهید، من این جریان را در قالب نظم پیاورم که ایشان اجازه فرمودند و حسان گفت:
نَبِّدْهِمْ یومَ الغدیرِ نَبِّیْهِمْ
بِخَسَمٍ وَاسْمَعُ بِالرَّسولِ مُنَادِیاً
فقال فَمَن مولاکُمْ وَنَبِّیْکُمْ
فقالوا لِمَ لَمْ یُبْدوا هَناکَ التَّعامِیاً
إِنَّکَ مَولانا وَانْتَ نَبِینا
وَلِمَ تَلَقَّ مِنّا فی الولاةِ عاصِیاً
واقعه غدیر، هم قرینه مقالبه و هم قرینه حالیه دارد که دلالت می‌کند، کلمه مولی در این روایت به‌معنای امام است. اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «الأنثى أُولی بَکُم منّ أَنْفِسِکُمْ» قرینه مقالبه است. ابن‌جوزی حنفی در (تذکره خواص‌الائمه، ص ۲۹–۲۹) بعد از آنکه حدیث غدیر را ذکر می‌کند، می‌گوید: مقصود پیامبر از اُولی، امامت است و حسان‌بن ثابت شاعر نیز از کلام رسول‌خدا صلی الله علیه و آله را فرموده و گفته است: «قال له قم یا علیّ فإنتی *** رضیْتُکَ من بعدی اماماً و هادیا» اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله جماعت را گرد آورد و دستور داد تا رفتگان باز گردند و صبر کنند تا بازماندگان برسند و در آن هوای گرم، خبر از رحلت خودشان می‌دهند و می‌فرمایند: «الأنثى أُولی بَکُم منّ أَنْفِسِکُمْ»، این مجموعه مسائل دلالت بر امامت امیرالمؤمنین علیه السلام دارد و در این ماجرا نزدیدی وجود نداشته است و بعد از وقوع حوادث بوده که درصدد برآمده‌اند تا آن را توجیه کنند. بسیاری از عامه مانند خوارزمی و ابوداود و ... و دیگران در منابع خود اشعار حسان‌بن ثابت را نقل کرده‌اند.

۳. قیس‌بن سعدبن عباده انصاری

نفر سوم قیس‌بن سعدبن عباده انصاری است که خودش و پدرش از شخصیت‌های بزرگ انصار و بزرگ خزرج هستند. قیس‌بن سعد نماینده تام‌الاختیار امیرالمؤمنین علیه السلام در مصر بوده و از شیعیان خالص ایشان بوده است. عظمت شخصیت قیس بر کسی پوشیده نیست. او انسانی کریم و شجاع بوده که در راه ولایت انعطاف‌ناپذیر و در برابر همه‌ها محکم بوده است. ایشان در جمل حضور نداشتند و در مصر بود. اما امیرالمؤمنین علیه السلام در ماجرای صفین به‌دنبال او فرستاد که او هم آمد و در برابر امیرالمؤمنین علیه السلام این اشعار را سرود:

وَ عَلَیْ آسائِنائِنا وَ إِمائِنا
لِیَسوائِنا آتی به النَّشْرِیْلِ
یومَ قالَ النَّبِیُّ مَنْ کُنْتُ مَوْلَاهُ
مَوْلَاهُ حَظَّیْ جِیْلِیْلِ
إِنَّمَا قالَهُ النَّبِیُّ عَلَیَّ الْأُمَیَّةِ
حَتَّماً ما فِیهِ قالَ وَ قِیْلِ.

اینجا هم اشاره به غدیر می‌کند.

مرحوم شیخ مفید کتابی کلامی به‌نام الفصول المختارة دارد که در صفحه ۲۹۱ آن، این اشعار را آورده است.

همچنین ابن‌جوزی در تذکره، اشعار قیس‌بن سعد را ذکر کرده‌است.

۴. عمروبن عاص

چهارمین شاعر غدیر، عمروبن عاص، شاعری از قرن اول است که در غدیر حضور داشته و شاهد ماجرا بوده است. عمروعاص کسی که است که در مقابل امیرالمؤمنین علیه السلام است و در جنگ صفین همراه معاویه بوده است. حال چرا چنین شخصی ماجرای غدیر را در شعر متذکر شده است؛ درحالی‌که با امیرالمؤمنین علیه السلام جنگیده است؟

در پاسخ این سؤال آورده‌اند که او با معاویه شرط کرد که من با تو همکاری می‌کنم تا زمانی که زنده هستم، حاکم مصر باشم. سیدرضی در نهج‌البلاغه آورده است که او با معاویه بیعت نکرد تا زمانی که معاویه درخواست او در رابطه با حکومت مصر را بپذیرد. در عین حال عمروعاص منکر فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام نبوده است. زمانی که او نامه معاویه در خصوص بیعت و همکاری را دریافت کرد تا صبح مشغول تفکر بود. غلام او می‌گوید: تا صبح فکر کرد و صبحگاه به من گفت: اثاث من را آماده کن تا نزد معاویه برویم؛ درحالی‌که شعری را زمزمه می‌کرد و می‌گفت: «علی کذب دین لایشارکه الذنبا و هم دنیا و سلطان»؛ چیزی جز دین در علی نیست؛ ولی بنی‌امیه هم مال و هم مقام همراهشان هست و در ادامه می‌گوید: آنچه باعث شد، من دنیا را اختیار کنم، طمع من بود و بر چیزی که خودم دارم، از اشعار میمیات ابوعماره به هاشمیات تعبیر

و یومَ الذَّلِیجِ ذُوحِ غَدیرِیخُم
أَبانَ لَهُ أَوْلَیْکَ لَوْ لَطِیعا
کراچکی در صفحه ۱۵۴ «کنزالفوائد» به اسناد خود از «هندان‌بن سری» روایت کرده است که گفت: امیرمؤمنان علی‌بن ابی‌طالب علیه السلام را در خواب دیدم. به من فرمود: ای هنادا! گفتم: لبیک، ای امیرمؤمنان! فرمود: آن شعر کمیت را برابم بخوان که با این بیت شروع می‌شود: من خواندم و او فرمود: ای هنادا! گوش فراده. گفتم: بفرما سرور من!

ولم ار مثل ذاک‌الیوم یوماً
ولم ار مثله حقفاضحیعا
علامه امینی رحمته الله در جلد دوم الغدیر می‌فرماید: خود کمیت امیرالمؤمنین علیه السلام را در خواب دیده و این بیت را حضرت در خواب به خود او بیان کرده‌اند. ایشان نقل می‌کنند که برخی پیامبراکرم صلی الله علیه و آله را در خواب دیده‌اند که از آنها خواسته، اشعار کمیت را بخوانند و بعد از خواندن این اشعار، پیامبرخدا صلی الله علیه و آله خیلی گریه کرده‌اند و فرموده‌اند: «ولم ار مثله حقفاضحیا»

۲. سیداسماعیل حمیری (عمان ۱۰۵– بغداد ۱۷۹ق)

هفتمین شاعر غدیر، سید حمیری است که در عصر امام صادق علیه السلام زندگی کرده است و دارای شخصیت بزرگی است. او کسی است که بر اساس نقل، یک وقتی به کوفه آمد و گفت: اگر کسی منقبتی از امیرالمؤمنین علیه السلام برابم بیان کند که من در قالب نظم بیان نکرده باشم، تمام آنچه را به‌همراه دارم، به او می‌دهم. ایشان در رابطه با روز غدیر می‌گوید:

یا بائِخَ الدِیسنِ بدنیسایه
لیس بهذا أَمْرَالله
من این ابغضت علی‌الوصیِّ
وأحمدُ قد کانَ بریضاه
من السدی أحمدُ من بینهم
یومَ غَدیرِالحَکَمِ ناداهُ

ایشان دو قصیده راجع به غدیر خم دارد. قصیده ذهبیه ایشان را مرحوم سیدمرتضی علم‌الهدی شرح کرده است.

۳. ابومحمد سفیان‌بن مصعب عبدی کوفی

نفر هشتم عبدی کوفی است. در برخی روایات آمده که «یا معشرالشیعه! علما اولادکم شعرالعبدی فانه علی دین‌الله، تفسیر نورالقلین، جلد ۴، صفحه ۷۱ «ای جماعت شیعه! به فرزندانتان شعر «عبدی» را یاد دهید؛ همانا او بر دین و آیین خداست.

او از شعرای مهم عصر خودش بوده است و اشعار بسیاری خوبی دارد

و برخی از قصاید او، نزدیک به یکصد بیت است. او راجع به غدیرخیم از زبان پیامبر صلی الله علیه و آله می‌گوید:

إِنی نَصِبتُ عَلِیّاً هادِياً عَلَماً
بعسدى وإِنَّ عَلِیّاً خِیرٌ مُنْتَصِبٌ
فَیَومَ یَومِ کَوفٍ فَوقَ قَلبِ عَنکِ مُتَقَلِّبٌ
إلیکَ من فِوقِ قَلبِ عَنکِ مُتَقَلِّبٌ
(برای مشاهده متن کامل شعر به کتاب الغدیر فی‌الکتاب والسنة والأدب، ج ۴، ص: ۲۱۱ مراجعه شود).

ج) شعر غدیر در قرن سوم هجری

۱. ابوتمام حبیب‌بن اوس طائی حورانی جاسمی (۲۳۱–۱۹۰هـ)
شاعر نهم ابوتمام طائی است که از شعرای مهم غدیر است و می‌گوید:

ویوم‌الغدیر استوضح الحقَّ اَهْلُهُ
بضحیاء لا فیها حجاب ولا سترُ
أقسام رسول‌الله یدعسونَهُمْ
بها لِیُغَیْرَیْهِمْ عَسْرُفٌ وینأهَمُ کُتْرُ
(برای مشاهده متن کامل شعر به کتاب الغدیر فی‌الکتاب والسنة والأدب، ج ۱، ص: ۶۱۱ مراجعه شود).

۲. ذهل بن علی خزاعی (۲۴۶–۱۲۴ق)

دهمین شاعر غدیر ذهل است. ذهل معاصر حضرت رضا علیه السلام است و تألیفات او از شنیده‌اید که می‌گوید:

مدارس آیات خلعت من تارواة
ومنزل وحی مقفرالعراضات

که مشتمل بر ۱۲۱ بیت است و این اشعار را در مرو خدمت حضر امام رضا علیه السلام خواند و حضرت به گریه افتادند و به او صلّه مرحمت کردند. هنگامی که ذهل گفت:

أری فیئهم فی غیرهم متقسما
وَأُبدِیهم من فیئهم صفرات
حضرت با شنیدن این مصیبت بر مظلومیت آل‌محمد صلی الله علیه و آله گریه کرد و فرمود: راست می‌گویید و ذهل در ادامه می‌خواند:

اذا و ترا مدواالی و اترابیه
اکفا عن الأثران منقبضات

که حضرت باز هم تأیید فرمودند. در ادامه بیتهی راجع به امام زمان علیه السلام دارد که می‌گوید:

خُروجُ إمامٍ لاشحالةٍ خارجِ
یَقومُ علی اسمِالله و التبرکات
اینجا حضرت رضا علیه السلام فرمودند: روح‌القدس این شعر را به زبان تو جاری کرد. تا اینکه ذهل به این ابیات رسید:

فان جئتوا کما الغدیرُ شهیدةٌ
ویدُرُّ وأحدُ شامخُ الهضبات
شعرای بنام برای ماندگاری این حادثه عظیم تلاش کرده‌اند؛ درحالی‌که به فاصله هفتاد روز بعد از این واقعه بزرگ، این واقعه به فراموشی سپرده شد.

• ویژه‌نامه جرعه‌ای از غدیر

می‌شود که از جمله آنهاست:

و یومَ الذَّلِیجِ ذُوحِ غَدیرِیخُم
أَبانَ لَهُ أَوْلَیْکَ لَوْ لَطِیعا
کراچکی در صفحه ۱۵۴ «کنزالفوائد» به اسناد خود از «هندان‌بن سری» روایت کرده است که گفت: امیرمؤمنان علی‌بن ابی‌طالب علیه السلام را در خواب دیدم. به من فرمود: ای هنادا! گفتم: لبیک، ای امیرمؤمنان! فرمود: آن شعر کمیت را برابم بخوان که با این بیت شروع می‌شود: من خواندم و او فرمود: ای هنادا! گوش فراده. گفتم: بفرما سرور من!

ولم ار مثل ذاک‌الیوم یوماً
ولم ار مثله حقفاضحیعا
علامه امینی رحمته الله در جلد دوم الغدیر می‌فرماید: خود کمیت امیرالمؤمنین علیه السلام را در خواب دیده و این بیت را حضرت در خواب به خود او بیان کرده‌اند. ایشان نقل می‌کنند که برخی پیامبراکرم صلی الله علیه و آله را در خواب دیده‌اند که از آنها خواسته، اشعار کمیت را بخوانند و بعد از خواندن این اشعار، پیامبرخدا صلی الله علیه و آله خیلی گریه کرده‌اند و فرموده‌اند: «ولم ار مثله حقفاضحیا»

۲. سیداسماعیل حمیری (عمان ۱۰۵– بغداد ۱۷۹ق)

هفتمین شاعر غدیر، سید حمیری است که در عصر امام صادق علیه السلام زندگی کرده است و دارای شخصیت بزرگی است. او کسی است که بر اساس نقل، یک وقتی به کوفه آمد و گفت: اگر کسی منقبتی از امیرالمؤمنین علیه السلام برابم بیان کند که من در قالب نظم بیان نکرده باشم، تمام آنچه را به‌همراه دارم، به او می‌دهم. ایشان در رابطه با روز غدیر می‌گوید:

یا بائِخَ الدِیسنِ بدنیسایه
لیس بهذا أَمْرَالله
من این ابغضت علی‌الوصیِّ
وأحمدُ قد کانَ بریضاه
من السدی أحمدُ من بینهم
یومَ غَدیرِالحَکَمِ ناداهُ

ایشان دو قصیده راجع به غدیر خم دارد. قصیده ذهبیه ایشان را مرحوم سیدمرتضی علم‌الهدی شرح کرده است.

۳. ابومحمد سفیان‌بن مصعب عبدی کوفی

نفر هشتم عبدی کوفی است. در برخی روایات آمده که «یا معشرالشیعه! علما اولادکم شعرالعبدی فانه علی دین‌الله، تفسیر نورالقلین، جلد ۴، صفحه ۷۱ «ای جماعت شیعه! به فرزندانتان شعر «عبدی» را یاد دهید؛ همانا او بر دین و آیین خداست.

او از شعرای مهم عصر خودش بوده است و اشعار بسیاری خوبی دارد

و برخی از قصاید او، نزدیک به یکصد بیت است. او راجع به غدیرخیم از زبان پیامبر صلی الله علیه و آله می‌گوید:

إِنی نَصِبتُ عَلِیّاً هادِياً عَلَماً
بعسدى وإِنَّ عَلِیّاً خِیرٌ مُنْتَصِبٌ
فَیَومَ یَومِ کَوفٍ فَوقَ قَلبِ عَنکِ مُتَقَلِّبٌ
إلیکَ من فِوقِ قَلبِ عَنکِ مُتَقَلِّبٌ
(برای مشاهده متن کامل شعر به کتاب الغدیر فی‌الکتاب والسنة والأدب، ج ۴، ص: ۲۱۱ مراجعه شود).

ج) شعر غدیر در قرن سوم هجری

۱. ابوتمام حبیب‌بن اوس طائی حورانی جاسمی (۲۳۱–۱۹۰هـ)
شاعر نهم ابوتمام طائی است که از شعرای مهم غدیر است و می‌گوید:

ویوم‌الغدیر استوضح الحقَّ اَهْلُهُ
بضحیاء لا فیها حجاب ولا سترُ
أقسام رسول‌الله یدعسونَهُمْ
بها لِیُغَیْرَیْهِمْ عَسْرُفٌ وینأهَمُ کُتْرُ
(برای مشاهده متن کامل شعر به کتاب الغدیر فی‌الکتاب والسنة والأدب، ج ۱، ص: ۶۱۱ مراجعه شود).

۲. ذهل بن علی خزاعی (۲۴۶–۱۲۴ق)

دهمین شاعر غدیر ذهل است. ذهل معاصر حضرت رضا علیه السلام است و تألیفات او از شنیده‌اید که می‌گوید:

مدارس آیات خلعت من تارواة
ومنزل وحی مقفرالعراضات

که مشتمل بر ۱۲۱ بیت است و این اشعار را در مرو خدمت حضر امام رضا علیه السلام خواند و حضرت به گریه افتادند و به او صلّه مرحمت کردند. هنگامی که ذهل گفت:

أری فیئهم فی غیرهم متقسما
وَأُبدِیهم من فیئهم صفرات
حضرت با شنیدن این مصیبت بر مظلومیت آل‌محمد صلی الله علیه و آله گریه کرد و فرمود: راست می‌گویید و ذهل در ادامه می‌خواند:

اذا و ترا مدواالی و اترابیه
اکفا عن الأثران منقبضات

که حضرت باز هم تأیید فرمودند. در ادامه بیتهی راجع به امام زمان علیه السلام دارد که می‌گوید:

خُروجُ إمامٍ لاشحالةٍ خارجِ
یَقومُ علی اسمِالله و التبرکات
اینجا حضرت رضا علیه السلام فرمودند: روح‌القدس این شعر را به زبان تو جاری کرد. تا اینکه ذهل به این ابیات رسید:

فان جئتوا کما الغدیرُ شهیدةٌ
ویدُرُّ وأحدُ شامخُ الهضبات
شعرای بنام برای ماندگاری این حادثه عظیم تلاش کرده‌اند؛ درحالی‌که به فاصله هفتاد روز بعد از این واقعه بزرگ، این واقعه به فراموشی سپرده شد.

نظم: حمیدکریمی

• پی‌نوشت‌ها

۱. فرات بن احنف می‌گوید: از امام جعفر صادق علیه السلام پرسیدم؛ فدایت شوم! آیا مسلمانان عدی بالتر از عید فطر و عید قربان و روز جمعه و روز عرفه دارند؟ امام فرمود: آری! بالترین و بزرگترین و شریف‌ترین عیاد روزی است که خدا دین را در آن روز کامل گردانید و این آیه را بر پیامبرش محمد صلی الله علیه و آله نازل فرمود: «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا.» سؤال کردم: آن چه روزی است؟

فرمود: انبیای بنی‌اسرائیل وقتی وصیت و امامت را به نفر بعد از خودشان واگذار می‌کردند، آن روز را عید قرار می‌دادند و این روز هم روزی است که پیامبر صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را رهبر مردم قرار داد و در آن روز چیزهایی نازل شد و دین کمال یافت و نعمت بر مؤمنان تمام گردید.

عرض کردم: در این روز چه کاری شایسته است، انجام دهم؟

امام فرمود: این روز، روز عبادت و نماز و روز شکر و سیاس خدا و مسرت به‌خاطر ولایت ما بر شما از جانب خداست. من دوست دارم این روز را روزه بگیرید. (المنیة عبدالرحمن، الغدیر، ج ۱، ص ۲۸۵).

۲. رسول‌خدا صلی الله علیه و آله در مورد حسان فرمود: «اللهم ایده بروح القدس!» (این حجر عسقلانی (الصابغة فی تمییز الصحابة، ج ۳، ص ۵۵)؛ خدایا او را مورد تأیید روح‌القدس قرار بده. به نظر می‌رسد، این گفته به‌صورت مشروط بیان شده باشد؛ چراکه بسیاری از دانشمندان قائل‌اند پیامبر صلی الله علیه و آله درباره او فرمود: «ای حسان تا وقتی که از ما دفاع کنی، مؤید به تأییدات روح‌القدس خواهی بود»؛ طبرسی، مجمع‌البیان، ج ۲، ص ۴۳۳) البته این دعا به‌صورت‌های مختلفی بیان شده است. در یک مورد از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل شده است که در مورد او فرمود: «اللهم ایده بروح‌القدس لمناصلته عن المسلمین!» (ابن‌عبدالبر، الاستیعاب، ج ۱، ص ۳۴۵)؛ خدایا حسان را با روح‌القدس مورد حمایت و تأیید قرار بده، به‌خاطر حمایت او از مسلمانان. در نقلی دیگر آمده: «ان الله یؤید حسان بروح‌القدس ما نافع عن رسول‌الله!» (ابن‌انثیر، الاعداب، ج ۱، ص ۱۴۸۲)؛ «خداوند حسان را مورد حمایت و تأیید روح‌القدس قرار دهد تا زمانی که از رسول‌خدا صلی الله علیه و آله پشتیبانی کند»

بیانیه شدیدالحن آیت‌الله شیخ عیسی قاسم خطاب به اپوزیسیون بحرین

عضو بحرینی شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت ^(علیهم‌السلام) خطاب به گروه‌های اپوزیسیون بحرین، تأکید کرد: این گسست‌ها، رقابت‌های غیرسازنده و کمبودها، راه واضحی است که برای باقی ماندن در قعر ذلت و محکوم بودن به ضعف و عقب‌ماندگی شرایط‌مان در پیش گرفته‌ام.

به گزارش خبرگزاری ابنا، متن کامل بیانیه آیت‌الله شیخ عیسی قاسم، خطاب به گروه‌های مخالف بحرین به شرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

«خودتان را نجات دهید!»

هر اپوزیسیون و یا ملتی که از لحاظ مذهبی، سیاسی، منطقه‌جغرافیایی و یا هر چیز دیگری تقسیم و متفرق شود، در واقع سیاسی (حکومتی) را که آزار و اذیتشان می‌کند و آنها را به حاشیه رانده و به فقر و ذلت می‌کشاند، یاری می‌کند. اقدامات آن را عمق بخشیده و توسعه می‌دهند و حماقتی‌کننده را مرتکب می‌شوند که استقلال کرامت‌مندانه و اصالت شکوهمندشان را سلب نموده و فرصت رهایی از وضعیت تلخی را که در آن واقع شده‌اند، از ایشان می‌گیرد.

بحرین در حال حاضر در این آزار و اذیت‌ها و به حاشیه رانده شدن (مردم)

تأکید جمعیت

عمل اسلامی بحرین بر عدم گفت‌وگو با رژیم آل خلیفه

جمعیت عمل اسلامی بحرین، بیانیه‌ای در خصوص درخواست‌ها برای انجام گفت‌وگوها در بحرین صادر کرد.

به گزارش خبرگزاری ابنا، این جمعیت در این بیانیه، مخالفت خود را با هرگونه گفت‌وگو با رژیم غیرمشروع در بحرین اعلام و بر ادامه مبارزه تا کسب حقوق سیاسی ملت بحرین تأکید کرد.

در این بیانیه آمده است، موضع جمعیت عمل اسلامی بحرین در خصوص درخواست‌ها برای گفت‌وگو از ابتدا مشخص است و زمانی که درخواست‌های ملت روشن است، برگزاری جلساتی که برنامه و هدف و به رسمیت شناختن طرف مقابل را ندارد، بی‌معناست.

جمعیت عمل اسلامی اعلام کرد: تنها گفت‌وگویی مورد پذیرش این جمعیت است که دارای برنامه‌هایی همچون حاکمیت برای اراده مردم، انتخاب نظام حکومتی مقبول ملت، برقراری دموکراسی عادلانه،

تدوین قانون اساسی مقبول ملت بحرین، انصاف در قبال قربانیان سرکوب و دادن غرامت به آنها و در رأس آنها شهدا و زندانیان و افراد تحت تعقیب و مجازات عادلان قتل و شکنجه و همه جنایت‌های ضد کرامت انسانی در بحرین، باشد.

این جمعیت در بیانیه خود افزود که ملت بحرین، فداکاری‌های زیادی کرد و بیش از یک دهه است که به انقلاب خود ادامه می‌دهد و خون پاک شهدای این انقلاب، مانع از این است که دست از اهداف انقلاب، برداشته شود.

در بخش پایانی این بیانیه آمده است: این جمعیت تحت هیچ شرایطی، با استبداد در این کشور کنار نخواهد آمد و دست از آرمان‌های ملت بحرین در رسیدن به کرامت و آزادی سلب‌شده و برقراری یک نظام حکومتی عادلانه در بحرین نخواهد داشت.

شیخ عیسی قاسم، رئیس‌جمهور سابق بحرین

و همه این فجایع می‌زید و گردن شهروندان توسط سیاست حاکمه به دشمن صهیونیستی سپرده شده است.

با ادامه تفرقه‌ها همگان تأسف خواهند خورد؛ حسرت زمانی بیشتر خواهد شد که دیگر افسوس خوردن نفعی ندارد؛ روزی که حسرت‌کننده می‌شود. در سایه تفرقه مستمر چیزی حاصل نخواهد شد؛ مگر فجع‌تر شدن وضعیت تلخ موجود، مستحکم شدن بدی‌ها و بسته شدن روزنه‌ها و پراکندگی و تکه‌تکه شدن ملت و اپوزیسیون در سطح منافع گروهی و به رقابت افتادن رهبران و عدم توانایی برای همگرایی بر سر چشم‌اندازی واحد که طرحی عملی ارائه دهد که هیچ چیز قابل تحقیقی را وانگذارد؛ بر مردم نوشته نشده که (به‌علت تفرقه‌های مذکور) راه تغییر را به سوی کامل‌ترین حقوق، موقعیت و نفوذ بر خود ببندند؛ حتی اگر نتوانند، تمام مراحل آن را در یک پرش بلند خارق‌العاده طی کنند (حتی اگر همه مطالبات یکجا قابل دست‌یابی نباشد).

این گسست‌ها، رقابت‌های غیرسازنده و کمبودها، راه واضحی است که برای باقی ماندن در قعر ذلت و محکوم بودن به ضعف و عقب‌ماندگی شرایط‌مان در پیش گرفته‌ام.

خودتان را نجات دهید و (دیگران را) علیه خودتان یاری نمایید که دچار

رئیس جامعه‌المصطفی در دیدار سفیر جدید ایران در لبنان

ارتباط خوبی بین نهادهای فرهنگی فعال جمهوری اسلامی ایران در لبنان وجود دارد

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی گفت: از گذشته، ارتباط و هماهنگی خوبی بین نهادهای فرهنگی فعال جمهوری اسلامی ایران در لبنان وجود داشته است و شورای فرهنگی، به محوریت سفارت جمهوری اسلامی ایران شکل گرفت و نهادهای گوناگونی مانند جامعه‌المصطفی در این شورا حضور فعال دارند.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی در دیدار سفیر جدید جمهوری اسلامی ایران در لبنان که در سازمان مرکزی جامعه‌المصطفی در قم برگزار شد، ضمن آرزوی موفقیت برای آقای امانی در مسئولیت جدید، اظهار کرد: لبنان در منظومه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران جایگاه ویژه‌ای دارد و سفیرانی با ویژگی‌های برجسته، برای خدمت در این کشور انتخاب می‌شوند.

رئیس جامعه‌المصطفی با اشاره به نقش مهم حضور

پشیمانی شدیدی خواهید شد.

نه به هر تفرقه دنیوی که راه رسیدن را مطالبات را منحرف سازد، نه به هرگونه کوتاهی از هر تلاش ممکن به سوی مطالبات و نه به توقف در حد و مرزی کم و ناقص از مطالبات.

عیسی احمد قاسم / ۲۹ ذوالقعدة ۱۴۴۳هـ / ۳۰ جولای ۲۰۲۲

رئیس جامعه‌المصطفی در دیدار سفیر جدید ایران در لبنان

ارتباط خوبی بین نهادهای فرهنگی فعال جمهوری اسلامی ایران در لبنان وجود دارد

دو مجموعه آموزشی برادران و خواهران به‌صورت تابعه تا مقطع کارشناسی ارشد و دکتری، میزبان دانش‌پژوهان لبنانی است. در کنار این دو مرکز، چندین مرکز پیوسته و تحت اشراف جامعه‌المصطفی نیز فعالیت دارند که در قالب نظام آموزشی جامعه‌المصطفی، ارائه‌دهنده حوزه‌های دانشی جامعه‌المصطفی در زمینه علوم اسلامی و انسانی هستند.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی سیاست المصطفی را در داخل و خارج کشور، تأکید بر اصل تقریب، وحدت و گفت‌وگوی ادیان و مذاهب دانست و گفت: به‌همین دلیل، جامعه‌المصطفی در واحدهای داخل و خارج کشور، خود، پذیرای دانش‌پژوهانی از مذاهب مختلف اسلامی و حتی ادیان دیگر است که در کنار یکدیگر، به تحصیل علوم و معارف اسلامی اشتغال دارند.

رئیس جامعه‌المصطفی در پایان، خاطرنشان کرد: جامعه‌المصطفی در تربیت نیرو و کادر فرهنگی و علمی در لبنان نقش پررنگی داشته است و آمادگی کامل برای همکاری و هم‌افزایی با دیگر مراکز فعال و به‌ویژه سفارت جمهوری اسلامی ایران در لبنان را دارد.

همچنین سفیر جدید جمهوری اسلامی ایران در لبنان نیز در این دیدار، ضمن تقدیر از فعالیت‌های علمی و فرهنگی جامعه‌المصطفی در اقصی‌نقاط جهان، تقویت شورای فرهنگی مراکز فعال فرهنگی ایران در لبنان را از اولویت‌های پیش‌روی سفارت جمهوری اسلامی ایران در این کشور برشمرد.

آقای امانی خاطرنشان کرد: جامعه متشکل و پیچیده لبنان، از ویژگی‌های منحصربه‌فردی برخوردار است که ملاحظات خود را می‌طلبد و امیدواریم، با کشوده شدن درهای همکاری و هم‌افزایی با جامعه‌المصطفی، افق‌های جدید و فرصت‌های مناسب بیشتری در عرصه دیپلماسی عمومی برای جمهوری اسلامی ایران پدید آید.

▪ اخبار کوتاه جهان

▪ آمریکا

▪ **مدیر ناسا: چین می‌خواهد ماه را بگیرد:** باید نگران زمانی باشیم که چین ماه را متعلق به خودش بداند و تلاش کند که سایر کشورها را از آن بیرون کند.
الآن فضانوردان چینی مشغول یادگیری نحوه نابودی ماهواره‌های کشورهای دیگر هستند.
سختگوی وزارت خارجه چین این ادعا را رد کرده و گفته: چین با ایجاد مسابقه تسلیحاتی در فضا مخالف است.

▪ **نامانی در آمریکا:** تیراندازی در رژه روز استقلال آمریکا در شیکاگو ۶ کشته و ۲۴ زخمی بر جای گذاشت.

▪ **رزمایش ایران، چین و روسیه در بیخ گوش آمریکا:** واشنگتن فری‌بیکن: ایران، روسیه و چین می‌خواهند برای نمایش قدرت به آمریکا، در ماه آینده میلادی در ونزوئلا رزمایش برگزار کنند. این رزمایش یکی از واضح‌ترین نشانه‌ها از شکل‌گیری یک ائتلاف ضد آمریکایی در آمریکای لاتین است.

▪ **دشمنی آمریکا، حتی با ورژشکاران ایرانی:** فدراسیون تیراندازی باکمان: در حالی که رقابت‌های تیراندازی با کمان «وِلد گیمز» از روز جمعه در آمریکا آغاز خواهد شد، به دلیل عدم صدور روادید از سوی آمریکایی‌ها ملی‌پوشان کشورمان از حضور در این مسابقات بازماندند.

▪ **دوسال تحقیق کردم، کرونا ساخت آمریکا است:** «جفری ساکس» اقتصاددان و تحلیلگر معروف مسائل سیاسی و اقتصادی آمریکا می‌گوید: نتایج دو سال تحقیق مستمرش نشان می‌دهد، ویروس سارس-کووید-۲ که منجر به همه‌گیری کووید-۱۹ شده، منشأ طبیعی نداشته و از یک آزمایشگاه بیولوژیکی در آمریکا بیرون آمده است.

▪ **بورس آمریکا زبان‌بازترین دوره در پنجاه سال اخیر:** «سی‌ان‌بی‌سی» نوشت: عملکرد بورس آمریکا در نیمه نخست سال جاری، بدترین عملکرد نیمه نخست از پنج دهه پیش بود و علت اصلی این وضعیت وخیم در بازار، تورم است که پیش‌بینی شده برای مدتی نسبتاً طولانی بالا باقی می‌ماند.

▪ **صادرات گاز ایران ۶۰ درصد افزایش یافت:** اوپک در جدیدترین گزارش خود از افزایش ۶۰ درصدی صادرات و همچنین رشد سه درصدی تولید گاز ایران در سال ۲۱ خبر داد.

▪ انگلیس

▪ **رویترز: همه مبتلایان به آبله میمون در انگلیس همجنس‌بازند:** بر اساس مطالعه‌ای که در انگلیس بر روی ۵۴ مبتلا به آبله میمون صورت گرفته، نشان می‌دهد، همه بیماران، مردانی هستند که با مردان دیگر رابطه جنسی داشتند و میانگین سنی آن‌ها ۴۱ سال بود.

▪ **نخست‌وزیر انگلیس استعفا داد:** «بوریس جانسون» پس از آغاز موجی از استعفا و کناره‌گیری اعضای حزبش از جمله چندین وزیر کابینه سرانجام رسماً از رهبری حزب محافظه‌کار کناره‌گیری کرد. جانسون: تا تعیین جایگزین سر کار می‌مانم.

▪ رژیم اشغالگر صهیونیستی

▪ **صهیونیستی‌ها حمله سایبری به سامانه قطار شهری را تأیید کردند:** شبکه صهیونیستی «کان» و روزنامه عبری «هاآرتص» حمله سایبری به وب‌سایت قطار سبک شهری در تل‌آویو را تأیید کردند. شرکت «NTA» که مسئول «طراحی و ساخت یک سیستم حمل‌ونقل انبوه برای تل‌آویو» است، هم خبر داد: «وب‌سایت شرکت با استفاده از یک حمله «حجروم‌سازی از سرویس» (DDOS) از خارج مورد هجوم قرار گرفت.

▪ **اسرائیل درماننده از پهبادهای حزب‌الله؛ پیام تل‌آویو به غروب:** شبکه ۱۳ رژیم صهیونیستی گزارش داد پس از بروز پهبادهای حزب‌الله به سمت میدان گازی «کاریش»، صهیونیست‌ها به کشورهای غربی پیام شدیداللحنی دادند که در صورت مقابله نکردن با حزب‌الله، دیگر خبری از کمک‌های سوختی نیست.

▪ **ترس صهیونیست‌ها از قدرت نظامی ایران:** وزیر جنگ رژیم صهیونیستی: ایران با کشتی‌های نظامی خود به‌طور غیرمعمول در حال گشت‌زنی در دریای سرخ است. ایران اخیراً آزمایشی با یک پرتابگر ماهواره‌ای انجام داده که از فناوری آن می‌توان برای توسعه موشک‌های با برد چند هزار کیلومتر استفاده کرد. این موضوع می‌تواند اروپا را تهدید کند.

▪ **افشای جنایت صهیونیست‌ها پس از ۵۵ سال:** هاآرتص، به نقل از «آدم راز» مورخ صهیونیست: در جریان جنگ سال ۱۹۶۷، ۸۰ نفر از کماندوهای مصری توسط اسرائیلی‌ها کشته شدند و اسرائیل آن‌ها را در یک گور جمعی دفن کرد.

▪ ونزوئلا

▪ **رونمایی از پهبادهای ایرانی در رژه نظامی ونزوئلا:** ارتش ونزوئلا برای اولین‌بار در رژه نظامی خود پهبادهای رزمی مونتاژ شده ایرانی را نمایش داد.

▪ ژاپن

▪ **نخست‌وزیر پیشین ژاپن تورو شد:** شینزوآبه هنگام سخنرانی در شهر «نارا» در ژاپن هدف گلوله قرار گرفت و جان باخت. پلیس هویت فردی را که با یک سلاح دست‌ساز شینزوآبه را تورو کرد «یاماکامی» معرفی کرده است.

▪ چین

▪ **واکنش چین به سفر سناتور آمریکایی به تایوان؛ آماده جنگیم:** سخنگوی وزارت دفاع چین: سفر «ریک اسکات» سناتور آمریکایی به تایوان موجب افزایش تنش‌هاست. ارتش ما همواره برای جنگ آمادگی دارد و تمام اقدامات لازم را برای دفع مداخله نیروهای خارجی و اقدامات جدایی‌طلبانه تایوان انجام خواهد داد.

▪ **تحریم‌های آمریکا علیه ایران توجیه‌ناپذیر است:** سخنگوی وزارت خارجه چین: چین همواره با تحریم‌های یک‌جانبه که غیرقانونی و غیرقابل توجیه هستند و با دست‌درازی‌های قضائی آمریکا مخالف بوده است. جامعه بین‌المللی از جمله چین در چارچوب قوانین بین‌المللی با ایران همکاری عادی داشته است.

▪ سوریه

▪ **آمریکا همچنان در حال سرقت نفت سوریه:** خبرگزاری رسمی سوریه: اشغال‌گران آمریکایی همچنان در حال سرقت نفت سوریه از منطقه الجزیره هستند و آن را با استفاده از ده‌ها تانکر از گذرگاه‌های غیررسمی در ریف حسیکه به داخل خاک عراق منتقل می‌کنند. در زمان حرکت کاروان‌ها، بالگردهای ارتش آمریکا در ارتفاع پایین بر فراز آن پرواز می‌کنند

مردم، مهم‌ترین زیرساخت هر برنامه فرهنگی هستند

نماینده ولی فقیه در خراسان رضوی گفت: مردم، مهم‌ترین زیرساخت هر برنامه فرهنگی هستند؛ به‌گونه‌ای که اگر قرار باشد، یک مراسم فرهنگی به‌همت جریانات حاکمیتی برگزار شود؛ اما مردم نسبت به برگزاری و ماهیت برنامه احساس بیگانگی کنند، قطعاً هیچ دستاوردی در پی این اقدام نخواهد بود.

به گزارش خبرگزاری حوزه از مشهد مقدس، آیت‌الله سیداحمد علم‌الهدی، در ویدئو هماهنگی برنامه‌های دهه ولایت و امامت که با حضور فرمانداران و ائمه جماعات استان خراسان رضوی برگزار شد، با بیان اینکه عید غدیر، عید اعظم است و هیچ مناسبتی برای شیعه مبارک‌تر از این روز نیست، اظهار کرد: مسئله اقدام در جریان غدیر و تعظیم شاعران آن، مصداق عینی و عملی اظهار عشق و ارادت به ساحت پیامبر اکرم صلی و آله و سلم و همه ائمه معصومین علیهم‌السلام است؛ زیرا در این روز فرخنده بود که وجود مقدس نبی مکرم اسلام صلی و آله و سلم برخلاف سایر فرامین الهی در دوران رسالت پیامبر اکرم صلی و آله و سلم که ماهیت عام داشت، این بار در قالب یک مأموریت خاص، به تبیین جایگاه ولایت علی‌بن ابی‌طالب علیه‌السلام پرداخت.

نماینده ولی فقیه در خراسان رضوی افزود: خطابات در دوران رسالت پیامبر صلی و آله و سلم، به این خاطر عام صادر می‌شد که حضرت بتواند، رسالت خود را برای همه ابناء بشر مطرح کند. با این حال، آیه ۶۷ سوره مبارکه مائده تنها مصداق از ابلاغ خاص پیام الهی است که در آن، ذات اقدس پروردگار می‌فرماید: «یا ایها الرسول! بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالتی و الله یعصمک من الناس ان الله لایهدی القوم الکافرین».

آیت‌الله علم‌الهدی خاطرنشان کرد: نکته نخست این آیه مربوط به آن است که ذات اقدس پروردگار که در فرازهای دیگر قرآن کریم، عموم انسان‌ها، جامعه اسلامی و یا مؤمنان را با «یا بنی آدم» و «یا ایها الذین امنوا» مخاطب قرار می‌دهد، این بار شخص نبی مکرم اسلام صلی و آله و سلم را به صورت فردی مخاطب دانسته که در نتیجه، ابلاغ پیام این آیه، مأموریت فردی خود پیامبر صلی و آله و سلم بوده است. نکته دوم آیه ۶۷ سوره مائده نیز، ناظر بر تهدیدی است که در ادامه آیه آمده و خداوند متعال در آن به‌صراحت تأکید کرده که همه رسالت پیامبر صلی و آله و سلم، به‌اندازه این مأموریت اهمیت دارد. نکته سوم این آیه نیز دلالت بر بخش‌پایانی آن دارد که خداوند به پیامبر تضمین می‌دهد که پیام او را از گزند جریان‌های انحرافی محافظت می‌کند و این، نشان می‌دهد که اقت این مأموریت پیامبر صلی و آله و سلم مربوط به جریان‌های داخلی امت اسلامی بوده و به‌همین خاطر، در نزول ابلاغیه مأموریت نیز، به این مسئله توجه شده و به پیامبر اکرم صلی و آله و سلم اطمینان داده که ذات اقدس پروردگار، حافظ پیامبرش در این مأموریت خواهد بود.

وی گفت: همه ما باید تکلیف و مسئولیت خود نسبت به واقعه غدیر را با تعظیم شاعران این عید بزرگ نشان دهیم؛ اما حقیقت این است که تاکنون اقدام و برنامه فرهنگی مؤثری در جهت ادای این دین و برای زدودن غبار مظلومیت از فرهنگ علوی نداشته‌ایم. عضو خبرگان رهبری، با تأکید بر اینکه غربت علی‌بن ابی‌طالب علیه‌السلام در دوران حیات آن‌حضرت تا حدی بود که حتی پنجاه سال پس از شهادت، ایشان را بر فراز منابر و کرسی‌های سخنرانی نمی‌کردند، ابراز کرد: البته این مظلومیت در طول تاریخ هم استمرار داشته و مقابله با آن، تکلیفی بر دوش همه شیعیان بوده و در شرایط کنونی، مردم متدین که خود برای گرامیداشت غدیر اقدام می‌کنند، به‌خاطر همان احساس دین و تکلیفی است که نسبت به واقعه غدیر، مظلومیت امیرالمؤمنین علیه‌السلام و فرهنگ علوی احساس می‌کنند.

وی تصریح کرد: مردم، مهم‌ترین زیرساخت هر برنامه فرهنگی هستند؛ به‌گونه‌ای که اگر قرار باشد، یک مراسم فرهنگی به‌همت جریانات حاکمیتی برگزار شود؛ اما مردم نسبت به برگزاری و ماهیت برنامه احساس بیگانگی کنند. قطعاً هیچ دستاوردی در پی این اقدام نخواهد بود.

امام جمعه مشهد با بیان اینکه امیرالمؤمنین شناسی در جریانات غدیری، در اولویت امور است، گفت: وجود مقدس علی‌بن ابی‌طالب علیه‌السلام ویژگی‌ها و خصایصی دارد که باعث می‌شود، محبت او در قلوب آحاد ملت پراکنده شود؛ به‌گونه‌ای که حتی به اعتقاد کسانی که صحابه بودن را ملاک تشخیص جایگاه شخصیت‌های تاریخ اسلام می‌دانند، امیرالمؤمنین علیه‌السلام، والاترین صحابی پیامبر اکرم صلی و آله و سلم بوده و لذا هرگونه فعالیت فرهنگی در این رابطه، باید رویکرد اثباتی داشته باشد.

آیت‌الله علم‌الهدی در پایان گفت: فراهم کردن مقدمات ظهور فرزند علی‌بن ابی‌طالب علیه‌السلام و آخرین بازمانده شجره طیبه امامت، باید در تمام برنامه‌ریزی‌های فرهنگی مورد توجه قرار بگیرد.

آیت‌الله محسن فقیهی

جهاد تبیین واجب است

آیت‌الله محسن فقیهی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در دیدار اعضای ستاد یادواره شهدای گیلانی مقیم قم، گفت: اگر امروز در عرصه امنیت، هویت و قدرت دفاعی توانسته‌ایم، در دنیا خودمان را اثبات کنیم، به‌خاطر از خودگذشتگی شهدا و ایثارگری رزمندگان دفاع مقدس و مدافعان حرم بوده است و این شخصیت و هویت ملی شهدا، ما را به اینجا رسانده است؛ لذا تجلیل و تکریم از شهدا و خانواده‌های مکروشان که از تأکیدات مقام معظم رهبری است، یک عمل واجب می‌باشد.

استاد دروس خارج حوزه علمیه قم افزود: در روزگار ما که دشمنان با امپراطوری رسانه‌ای خود در صدد تضعیف باورهای اعتقادی و تغییر سبک زندگی اسلامی خانواده‌ها و جوانان ما هستند، الگوسازی از سیره عملی شهدا، تکریم شهیدان و قدردانی از خانواده‌های معظم شهدا و جانبازان و ایثارگران و ترویج فرهنگ ایثار، مقاومت و جهاد، یکی از مهمترین کارهای فرهنگی و مقابله با هجمه‌های شوم فرهنگی دشمنان است.

• مقابله با جنگ نرم با عمل به وصیت‌نامه‌های شهدا

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با بیان اینکه تجربیات دفاع مقدس می‌تواند، چراغ راه آینده کشور باشد، خاطرنشان کرد: امروز یکی از بهترین راهای مقابله با شبیخون فرهنگی و جنگ نرم دشمن، ترویج آموزه‌های اخلاقی و تربیتی بسیار ارزشمند وصیت‌نامه شهداست؛ آموزه‌های مهمی چون: خودباوری، ایثار و از خودگذشتگی، روحیه جهادی و انقلابی، توصیه به فرهنگ عفاف و حجاب، استکبارستیزی، عدم سازش با دشمن و از همه مهمتر، عصاره و بیت‌الغزل سیره شهدا در این وصیت‌نامه‌ها، تبعیت از ولایت فقیه و حمایت از روحانیت راستین است. توصیه‌ها این است که اعضای محترم این ستاد، گنج‌های نهفته دوران دفاع مقدس را کشف و برای نسل جدید و آینده کشور اطلاع‌رسانی کنند و این یک نوع جهاد تبیین است و جهاد تبیین نیز واجب است.

• الگوسازی با استفاده از نقاط برجسته خانواده‌های شهدا

آیت‌الله فقیهی در بخش دیگر سخنانش، ضمن قدردانی

از اعضای ستاد یادواره شهدای گیلانی مقیم قم، یکی از رسالت‌های مروجان فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت را، تجلیل از خانواده‌های شهدا دانست و تأکید نمود: شهادت در حقیقت محصول تلاش مجموعه‌ای از انسان‌هاست.

وی افزود: این جوانی که جبهه رفت و شهید شد، فقط خودش نبود که مجاهدت کرد؛ پدر شهید، مادر شهید، همسر و فرزندان شهید هم مجاهدت کردند که او رفت. از همه مهمتر، مجاهدت این‌ها ادامه دارد؛ چراکه این‌ها که صبر می‌کنند، این‌ها که شکایت نمی‌کنند، این‌ها که مایه این خون را مایه افتخار خودشان می‌دانند، این‌ها که مایه تشویق دیگران به جهاد می‌شوند، آبروی یک ملت هستند. این‌ها الگو هستند و اگر خدای ناکرده خانواده‌های شهدا غیر از این، رفتاری از خود نشان می‌دادند، چه‌سپا فاجعه جبران‌ناپذیری پیش می‌آمد. پس ما مکلف هستیم، از این الگوها درس بگیریم و این اسوه‌ها و ارزش‌های کم‌نظیر

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه

معلم باید احیای را و وظیفه خود بداند

باید ترغیب دشمن را بشناسید که روی این بچه‌ها چه آتشی می‌ریزند که اگر تک زدند، ما هم بتوانیم پاتک بزنیم؛ یکی از ترغیب‌های دشمن بردن آنها به تخیل است؛ چراکه ما در شعر و داستان، تخیل داریم؛ ولی تخیلی که امکان وقوعی دارد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، اختتامیه دومین دوره توانمندسازی معلم‌مبلغان شاغل در آموزش و پرورش با عنوان «معلم تمدن‌ساز» با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین ملکی قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه و حجت‌الاسلام سیدصمد موسوی مسئول مرکز تربیت معلم‌مبلغ حوزه‌های علمیه در قم برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ملکی قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه، طی سخنانی در این مراسم، اظهار کرد: معلم باید احیای را و وظیفه خود بداند و به مردم حیات انسانی و حیات دینی بدهد.

نشست‌های تخصصی مدیران کل تبلیغات اسلامی، با حضور رئیس و معاونان سازمان تبلیغات اسلامی، مدیران سازمان‌های تابعه و مدیران کل تبلیغات اسلامی استان‌ها در مشهد برگزار شد که سومین روز آن، به موضوع سازمان هیئات و تشکل‌های دینی اختصاص یافت.

به گزارش خبرگزاری حوزه از مشهد مقدس، حجت‌الاسلام والمسلمین قمی، در این نشست، بر لزوم تلاش و همراهی با مردم و تشکل‌های مردم‌نهاد تأکید کرد. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، با بیان اینکه در محرم و صفر مداحان نوحه‌هایی با رویکرد جهاد تبیین بخوانند تا زمره بچه هیئتی‌های کشور بشود، گفت: برای به‌صحنه آوردن مردم باید کار کنیم؛ اگر مردم را پای کار و به میدان بیاورید، موازنه را تغییر می‌دهید؛ چراکه مردم باید پای کار بیایند و جزیره جهاد تبیین را فتح کنند؛ همانند دوران امام حسن علیه‌السلام که به تنهایی ۴ هزار نفر را پای کار جهاد برای اسلام آوردند.

وی افزود: امروز در جنگ فرهنگی و نرم هستیم؛ بنابراین هم باید فیلم سینمایی بسازیم و هم مردم را پای کار بیاوریم و نمی‌توان گفت مردم را می‌آوریم؛ ولی فیلم نمی‌سازیم!

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی با اشاره به اینکه چرا وقتی یک خوبی می‌بینید، نشر نمی‌دهید؟ ادامه داد: نشر

• دشمن در صدد از بین بردن فرهنگ جهاد و شهادت است

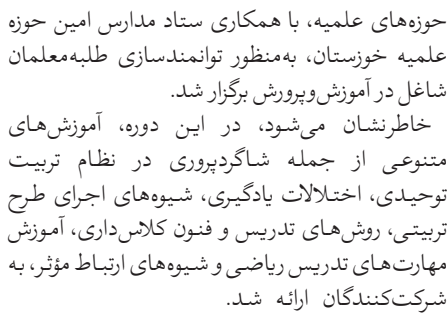
عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در پایان اظهار کرد: دشمنان در تلاش‌اند که ارزش‌های شهید را به‌تدریج کم‌رنگ کنند و در مواردی به ضد ارزش تبدیل کنند و جای حق را با باطل و حقیقت را با دروغ و شهید را با جلا عوض کنند. توصیه‌ام به شما بزرگواران این است که نگذارید، دشمنان انقلاب، دشمنان امام و دشمنان خط جهاد و شهادت، در بین مردم و جوانان نفوذ کنند و این سرمایه عظیم الهی را کم‌رنگ کنند.

• به خادمی شهدا افتخار می‌کنیم

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالرحیم علیزاده، مسئول ستاد یادواره شهدای گیلانی مقیم قم نیز، در ابتدای این دیدار، ضمن ارازه گزارشی، عنوان کرد: از بین ۸ هزار شهید استان گیلان، بیش از ۱۶۰ شهید روحانی هستند که در طول تاریخ انقلاب زحمات فراوانی کشیده و با خون خود، باعث سربلندی نظام مقدس جمهوری اسلامی شدند.

وی در ادامه با بیان این که به خادمی شهدا افتخار می‌کنیم افزود: شهدا ولی نعمت ما هستند و ما موظف هستیم ما در راستای قدردانی از نعمت‌های امنیت، عزت و اقتداری که به واسطه خون شهدا به دست آمده است، خدمت به خانواده شهدا و تلاش برای ترویج فرهنگ جهاد و شهادت را سرلوحه زندگی خود قرار دهیم.

وی در پایان یادآور شد: تاکنون دو یادواره برگزار شده است که اولین یادواره در سال ۹۴ در حسینیه سیدالشهداء گیلانی‌های مقیم قم و دومین یادواره در سال ۹۵ در مجتمع امام خمینی علیه‌السلام با حضور علما، مسئولین استان‌های قم، گیلان، خانواده‌های محترم شهدا و با سخنرانی سردار عبدالله پورفرمانده سپاه قدس استان گیلان برگزار شد.

حوزه‌های علمیه، با همکاری ستاد مدارس امین حوزه علمیه خوزستان، به‌منظور توانمندسازی طلبه‌معلمان شاغل در آموزش و پرورش برگزار شد.

خاطرنشان می‌شود، در این دوره، آموزش‌های متنوعی از جمله شاگردپروری در نظام تربیت توحیدی، اختلالات یادگیری، شیوه‌های اجرای طرح تربیتی، روش‌های تدریس و فنون کلاس‌داری، آموزش مهارت‌های تدریس ریاضی و شیوه‌های ارتباط مؤثر، به شرکت‌کنندگان ارائه شد.

حوزه‌های علمیه، با همکاری ستاد مدارس امین حوزه علمیه خوزستان، به‌منظور توانمندسازی طلبه‌معلمان شاغل در آموزش و پرورش برگزار شد.

خاطرنشان می‌شود، در این دوره، آموزش‌های متنوعی از جمله شاگردپروری در نظام تربیت توحیدی، اختلالات یادگیری، شیوه‌های اجرای طرح تربیتی، روش‌های تدریس و فنون کلاس‌داری، آموزش مهارت‌های تدریس ریاضی و شیوه‌های ارتباط مؤثر، به شرکت‌کنندگان ارائه شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین قمی، با تأکید بر اینکه «صعود ۴۰ ساله، ما باید مانند «انسان ۲۵۰ ساله» به شاگردان تدریس شود، گفت: برگ برنده زمانی بالا می‌آید که به قول حضرت امام علیه‌السلام همه مردم تبلیغ کنند؛ پس باید کاری کنیم که خود این بچه‌ها و جوانان در دانشگاه‌ها مشغول تبلیغ شوند.

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، راهپیمایی و اقامه عزرا را فعل اجتماعی و کنش‌تبیینی دانست و یادآور شد: اگر امام جماعت در هر محله ۱۰۰ تبیین‌گر نداشته باشد، امامت او خدشه‌دار خواهد بود و هیئتی که در آن ۱ نفر وظیفه تبیینی نداشته باشند نیز، در کارشان اشکال وجود دارد.

وی با بیان اینکه این‌طور برداشت می‌شود که مسئول حاکمیتی هیئت‌ها، سازمان تبلیغات اسلامی است، یادآور شد: به‌لحاظ دسترسی به مردم، مسئله هیئت بسیار حائز اهمیت است و از آنجایی که پدیده هیئت به گستره وسیعی از مردم دسترسی دارد و نقش دلدادگی این ملت به حضرات معصومین علیهم‌السلام به‌خصوص حضرت

مرکز اسناد ملی

حافظ حقانیت انقلاب است

نماینده ولی فقیه در یزد امام جمعه یزد با تأکید بر حفظ و ثبت اسناد مرتبط با انقلاب اسلامی، عنوان کرد: اسنادی که نشان‌دهنده عنایات و الطاف خدا، تدبیراندیشی امام راحل علیه‌السلام و مقاومت و ایستادگی مردم شریف ایران است، باید به‌درستی ثبت و حفظ شوند تا عظمت انقلاب اسلامی، همواره در ذهن تاریخ ثبت شود و به گوش جهانیان برسد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از یزد، آیت‌الله ناصر یزدی، در دیدار با کارکنان مرکز اسناد و کتابخانه ملی استان یزد، با اشاره به اهمیت و ارزش کار این مرکز، اظهار کرد: انقلاب اسلامی از نظر هدف و نحوه شکل‌گیری با دیگر انقلاب‌ها در دنیا متفاوت است و هدف و آرمان این نهضت و مؤسس آن، بر پایه حفظ ارزش و احترام انسان است.

وی افزود: در دنیای استکبار، ارزش و کرامت انسانی دچار تزلزل شده و کمتر مورد توجه قرار گرفته؛ درصورتی‌که هدف انقلاب اسلامی، پیاده کردن حاکمیت خدا در جامعه است.

امام جمعه یزد با تأکید بر حفظ و ثبت اسناد مرتبط با انقلاب اسلامی، عنوان کرد: اسنادی که نشان‌دهنده عنایات و الطاف خدا، تدبیراندیشی امام راحل علیه‌السلام و مقاومت و ایستادگی مردم شریف ایران است، باید به‌درستی ثبت و حفظ شوند تا عظمت انقلاب اسلامی، پایداری در برابر استکبار، شکست قدرت‌های جنایتکار مانند آمریکا، همواره در ذهن تاریخ ثبت شود و به گوش جهانیان برسد.

آیت‌الله ناصر تصریح کرد: وجود شخصیت‌های مؤثر در انقلاب، جامعه و شکل‌دهی حکومت اسلامی در تاریخ انقلاب اسلامی و افرادی که همواره برای کمک به مردم از هیچ تلاشی دریغ نکردند، از ارزش و اهمیت زیادی برخوردار است؛ به‌گونه‌ای که باید زندگی‌نامه و منش بعضی از این افراد، در کتاب‌ها روایت شود و اسناد و مدارک موجود در این زمینه هم در مرکز اسناد ملی حفظ و نگهداری شود.

وی با تأکید بر اهمیت آگاه‌سازی نسل جدید و تبیین اهداف انقلاب و تدابیر امام خمینی علیه‌السلام، بیان کرد: آموزش و پرورش و صدا و سیما، باید در زمینه آگاه‌سازی نسل جدید نسبت به انقلاب اسلامی، بیش از گذشته تلاش کنند تا حقیقت این انقلاب را به گوش فرزندان ایران و جهان برسانند.

سیدالشهدا علیه‌السلام در پیشبرد این نهضت برای ما مهم بوده است؛ بنابراین جزء مهمی از روند فرهنگی، تبلیغی، همین هیئت‌ها هستند.

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی ادامه داد: یک سازمان ملی برای حمایت از هیئت‌ها باید ایجاد شود که البته زیر نظر سازمان تبلیغات خواهد بود و از آنجا که این سازمان، نمی‌تواند تنها با یک نماینده در یک استان به انجام وظیفه بپردازد، قصد داریم از نیروهای مردمی و هیئتی خوداستان، که بر همین اساس شورای هیئت‌های مذهبی پیشنهاد شده است، استفاده کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین قمی، با تأکید بر اینکه هیئت، مجموعه مردمی پایدار با هزینه‌های مردمی است، یادآور شد: ذات بحث هیئت، توجه به مسئله مردم است. ما هم بر این اساس، قصد تصدی‌گری در این حوزه را نداریم؛ چراکه مسئله ما شکر و قند هیئت‌ها نیست؛ بلکه در هیئت باید جهاد تبیین راه انداخت و اکنون ابتکار، خلاقیت و منابع لایزال دست مجموعه‌های مردمی است.

خاطرنشان می‌شود حجت‌الاسلام مجید باباخانی رئیس سازمان هیئات و تشکل‌های دینی کشور نیز در این مراسم، به تشریح اقدامات صورت‌گرفته توسط سازمان هیئت‌ها و تشکل‌های دینی پرداخت.

معرفی کتاب

• اصول فقه نظام

کتاب «اصول فقه نظام» به قلم آیت‌الله اراکی «دامت برکاته» به زیور طبع آراسته شد.

با استعانت از خدای متعال و در ظل عنایات حضرت ولی‌عصر «ارواحنا فداه»، کتاب اصول فقه نظام، به قلم حضرت آیت‌الله اراکی «دامت برکاته» به همت مؤسسه حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله اراکی «دامت برکاته» آماده و توسط انتشارات اندیشه ناب ماندگار به زیور طبع آراسته شد.

اصول فقه نظام، دانش جدیدی فراتر از اصول فقه متعارف نیست؛ بلکه بخشی از همان اصول فقه متعارف

است و تعریف اصول فقه متعارف بر مسائل آن، همچون سایر مسائل اصول فقه متعارف، منطبق و صادق است. تفاوتی که مسائل اصول فقه نظام، با مسائل اصول فقه متعارف دارد، در نوع مسائلی است که در اصول فقه نظام مطرح است که تابعی از نوع مسئله فقهی است که در فقه نظام مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

تفاوت‌های اصلی میان مسائل فقه خرد(فقه فردی) با مسائل فقه کلان(فقه نظام اجتماعی)، از جهت موضوع، محمول و روش استنباط است که شیوه کاربری اصول فقه در استنباط مسائل فقه نظام با شیوه کاربری اصول استنباط مسائل فقه فردی تا حدودی متفاوت می‌کند.

علاقه‌مندان می‌توانند، این اثر را با مراجعه به انتشارات نشر ناب ماندگار به آدرس: قم، بلوار معلم، میدان روح‌الله جنب مسجد سلماسی، نشر ناب ماندگار و یا با شماره ۰۲۵-۳۷۷۴۹۸۹۳ تماس حاصل و تهیه نمایند.

• غایة‌التعدیل فی معرفةالأوزان والمکابیل

کتاب «غایة‌التعدیل فی معرفةالأوزان والمکابیل» نوشته علامه حیدرقلی‌خان سردار کابلی- مصحح و محقق محمود لطیفی/ گروه عبادات، از سوی انتشارات نشر معروف چاپ و در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفت.

این کتاب ملو از قواعد ریاضی است و نویسنده، در

بررسی مباحث فقهی در هندسه، جبر و مصاحبه در حد بسیار بالایی بر آن تکیه کرده است.

این کتاب که مؤلف در آن همه اوزان و ضوابط شرعی را شرح و تصدیق کرده است، در واقع کتابی کم‌نظیر است و به‌گفته محقق الامین عاملی از ارزشمندترین آثار است.

کتاب «غایة‌التعدیل فی معرفةالأوزان والمکابیل» زمستان ۱۳۹۶ در ۵۹۲ صفحه و با قطع گالینگور به زبان عربی، از سوی انتشارات نشر معروف منتشر شده که علاوه‌مندان می‌توانند، با مراجعه به فروشگاه مؤسسه موضوع‌شناسی به‌نشانی www.mozzooshenasi.ir/shop ۱۱۰۰۰۰ تومان خریداری کنند.

أَلْبُؤِ فِيهِ يُمْتَرِ الْمَالُ وَ تَزِيدُ فِي الْعَمْرِ وَالْثَغَائِفُ فِيهِ يَتَّقِي رَحْمَةَ اللَّهِ وَ عَظْمَهُ وَ هَيَاوُ لِإِخْوَانِكُمْ وَ عِيَالِكُمْ مِنْ فَضْلِهِ بِالْخَيْرِ مِنْ جُودِكُمْ وَ يَمَاتُ تَأْلَهُ الْقُدْرَةُ مِنْ اشْتِغَاعِكُمْ.

نیکی در روز عید غدیر اموال را زیاد می‌کند و عمر را می‌افزاید. مهربانی به همدیگر در این روز، رحمت و رأفت خداوند را جلب می‌کند تا جایی که در توان دارید، به برادران و خانواده‌تان رسیدگی و پذیرایی کنید.

مصباح‌المتبجح، ص ۷۵۷

آیت‌الله العظمی سبحانی

در پیامی به همایش «جایگاه حج در تقویت همکاری اسلامی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها»

وحدت و تقریب هرگز به معنای کوتاه آمدن در عقاید مذهبی نیست

همایش بین‌المللی «بازشناسی جایگاه حج در تقویت همکاری اسلامی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها» با پیام حضرت آیت‌الله سبحانی و سخنرانی حجج‌اسلام والمسلمین سیدعبدالفتاح نواب فقیه ولی فقیه در امور حج و زیارت، زمانی مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه، قاضی‌عسکر نماینده سابق ولی فقیه در امور حج و زیارت و سیدابوالحسن نواب رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۶ تیر به‌همت مرکز صلح و گفت‌وگوی این دانشگاه، در دانشگاه مزبور برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، در پیام این مرجع تقلید به این همایش آمده است:

حج تمتع یا همان حجة الاسلام از جمله فرائض اسلامی است که ماهیت و محتوای آن نشان می‌دهد که یک آیین صرفاً عبادی نیست؛ بلکه در کنار بعد عبادی اصیلش، از ابعاد اجتماعی و سیاسی نیز برخوردار است. به عبارت دیگر عبادتی که در حج، تشریح شده، فقط رابطه بندگانه و خدا را سامان نمی‌دهد؛ بلکه در پی ساماندهی مناسبات مسلمانان با یکدیگر نیز است. حج تشریح شده است تا اهل قبله در کنار تعمیق کلمه توحید، به توحید کلمه برسند.

خدا ی بزرگ، مرحوم آیت‌الله محمدحسین آل کاشف‌الغطا را بیامرزد که می‌فرمود: «بنی‌الاسلام علی دعامتین: کلمه‌التوحید و توحید‌الکلمه».

آری! اسلام بر دو پایه یا بر دو کلمه استوار شده است: توحید و اتحاد. حج والاترین کانون و بالاترین مظهر تحقق این دو اصل الهی، یعنی دعوت به خدای یگانه و فراخوانی به وحدت کلمه است.

روشن است که وحدت و تقریب، هرگز به معنای دست‌کشیدن از مذهب خود یا کوتاه آمدن در عقائد مذهبی نیست. وحدت اسلامی، در پی همکاری امت اسلامی در راه اهداف مشترک اسلامی و در برابر دشمنان و چالش‌های مشترک است. طبعاً برای هر نوع همکاری‌ای باید همه اطراف این همکاری، پیش از هر گام عملی، همدیگر را و باورهای همدیگر را به‌درستی بشناسند.

این شناخت و شناساندن متقابل، دقیقاً وظیفه و مسئولیتی است که در توان و بر عهده عالمان دینی و همه نخبگان مسلمان است.

حج می‌تواند فرصت خوبی برای این تعارف یا شناخت متقابل باشد. همچنان‌که می‌دانیم، امامان ما، به‌ویژه امام صادق علیه السلام در موسم حج و حتی در ایام تشریح، خیمه‌های بحث و گفت‌وگو را برپا می‌کردند و متکلمان اصحاب را فرا می‌خواندند و به درخواست مخالفان مذهبی و حتی گاه ملحدان برای گفت‌وگو، پاسخ مثبت می‌دادند.

من ضمن تشکر از برگزارکنندگان این همایش که همکاری مسلمانان در موسم حج را محور بحث خود قرار داده‌اند، از شرکت‌کنندگان این همایش و از همه عالمان و نخبگان جهان اسلام می‌خواهم که راه‌های تقریب و تقارب مسلمانان را به بحث بگذارند و راه‌های تحقق آنها را بشناسند و ببینند و نیز از فرصت و ظرفیت حج برای تحقق این آرمان‌ها، بیشترین استفاده را بنمایند.

• حج موجب همکاری و وحدت مسلمانان می‌شود

حجت‌الاسلام والمسلمین سید عبدالفتاح نواب، طی سخنانی به‌صورت مجازی در این همایش، اظهار کرد: حج یکی از مظاهر اصلی وحدت است و در این بین اقتدار و همکاری اسلامی با وحدت اسلامی به دست می‌آید و در دوره کنونی، مسجدالاقصی یکی از مراکزی است که نیازمند حمایت و وحدت مسلمانان است تا برای همیشه آزاد شود.

وی با بیان اینکه بزرگ‌ترین شعار حج، اتحاد مسلمانان است، ابراز کرد: حج مظهر اتحاد است؛ به طوری که در زمان حرکت، نوع حرکت و نوع انجام

آخوند ملاعلی معصومی همدانی علیه السلام به ما گفت: دوری کنید، دوری کنید، دوری کنید از چهار چیز: ۱. زیاد صحبت کردن؛ ۲. زیاد خوردن؛ ۳. زیاد خوابیدن؛ ۴. زیاد معاشرت کردن با افرادی که در خواب غفلتند. بر تو باد که این امور را تبدیل و منقلب کنی به ذکر خدایی که ملک است و قدوس است و عزتمند حکیم!

شرح مکاتیب عارفان، ص ۷۲

عالم را در برمی‌گیرد و همه کسانی که به حج آمده و نیامده‌اند، از این منافع بهره‌مند می‌شوند.

نماینده سابق ولی فقیه در امور حج و زیارت، به رویکردهای حج اشاره و بیان کرد: اولین رویکرد، معنوی و اخلاقی است و رویکرد دوم اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است؛ چراکه امروز گردشگران هم، وقتی به هر کشوری سفر می‌کنند و آثار تاریخی و باستانی را می‌بینند، با فرهنگ ملت‌ها آشنا می‌شوند.

تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام ادامه داد: نکته اول بسیار مهم است که تمام مردم دنیا با استطاعت مالی، می‌آیند و در یک نقطه‌ای دور هم جمع می‌شوند. یک بحث هم تعارف و شناخت است که همه مسلمانان با هم آشنا شوند و با بیان مشکلات خود سایر مسلمانان را از آن آگاه کنند؛ علاوه بر این بحث، تبادل نظر اندیشمندان جهان اسلام موضوعیت

دارد که اینها بنشینند در کنار هم و برنامه‌ریزی و چاره‌اندیشی کنند تا مرتبه و جایگاه مسلمانان در جهان بالا برود.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی عسکر ابراز کرد: در حوزه اقتصادی نیز کشورهای مسلمان حرف‌های زیادی برای گفتن دارند؛ چراکه دارای بالاترین ذخایر انرژی هستند که می‌توانند، با تعامل با هم، در زمینه‌های تولید و فروش محصولات بین خودشان برنامه‌ریزی گسترده داشته باشند.

وی بیان کرد: وحدت امت اسلامی یکی دیگر از فواید حج است تا در کنار هم، شبهه‌زدایی کنند؛ چراکه هنوز هم، شبهه‌هایی قدیمی وجود دارد و در این میان، اگر قرار باشد که مکه و مسجدالحرام وسیله‌ای بشود برای شبهه‌زدایی و آگاهی ملت‌های مسلمان، نیاز به این داریم که کشورهای اسلامی نگاه خودشان را به حج بازنگری کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین قاضی عسکر

• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: محمدرضا برته
• سردبیر: رضاعلی عزیزی
• با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۳۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghahawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghahawzah.ir
• امور هنری: سید امیر سجادی
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵

عطر یار

مجنون صحرا

علی‌اکبر لطیفیان

مجنون شدم که راهی صحرا کنی مرا
گاهی غبار جاده‌ی لیلایا، کنی مرا
کوچک همیشه دور ز لطف بزرگ نیست
قطره شدم که راهی دریا کنی مرا!
پیش طیب آمد،ام، درد می‌کنم
شاید قرار نیست، مداوا کنی مرا!
من آمدم که این گر‌ها وا شود همین!
اصلا بنا نبود، ز سر وا کنی مرا!
حالا که فکر آخرتم را نمی‌کنم
حق می‌دهم که بنده دنیا کنی مرا!
من سال‌هاست میوه‌ی خوبی نداده‌ام
وقتش نیامده که شکوفا کنی مرا!
آقا برای تو نه! برای خودم بد است
هر هفته در گناه، تماشا کنی مرا!
من کم شدم؛ تو آینه‌ای کم نمی‌شوی!
وقتش شده، بیائی و پیدا کنی مرا
این بار با نگاه کریمانه‌ات ببین
شاید غلام خانه زهر علیه السلام کنی مرا!

با اشاره به برخی از ویژگی‌های حج مانند عدم جواز ورود غیرمسلمانان به مسجدالحرام و آزار نرساندن به هیچ موجودی، تأکید کرد: اصلاً چیزی به‌عنوان انگیزه اختلاف در حج وجود ندارد؛ به طوری که همه را برادر همدیگر معرفی می‌کنند و حق ندارند، حق اینها را پایمال کنند.

• حج باید کانون هدایت جوامع باشد

مسئول دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه نیز در این همایش، با بیان اینکه وحدت در مناسک حج موج می‌زند، تصریح کرد: مناسک حج را خداوند تشریح کرده است و ایجاد وحدت در آن موج می‌زند؛ وحدت مکان، زمان، لباس و... همه در حج نمایان است.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسین زمانی با بیان اینکه وحدت، یکی از اهداف خلایق در تشریح مناسک حج بوده است، تصریح کرد: حج باید کانون هدایت برای جوامع باشد و در این زمینه نیازمند برنامه‌ریزی هستیم تا هر سفر حج، به تحکیم وحدت منجر شود.

وی ادامه داد: دولت‌ها باید در این زمینه اقدامات اساسی کنند؛ به طوری که همکاری در همه زمینه‌ها در حج محقق شود تا موجب اقتدار امت‌های اسلامی شود.

حاکمان عربستان عامل برهم‌زدن وحدت امت اسلامی هستند

حجت‌الاسلام والمسلمین سید ابوالحسن نواب نیز در این همایش اظهار کرد: متأسفانه عربستان سعودی به‌جای اینکه عامل وحدت باشد، عامل برهم‌زدن این وحدت شده است.

رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب با بیان اینکه باید به حاکمان این کشور بگوییم که سرزمین وحی را صحنه دلالی برای اسرائیل نکنند، به سفر نخست‌وزیر پاکستان به عربستان اشاره کرد و گفت: نخست‌وزیر این کشور مسلمان برای کمک‌گرفتن به عربستان می‌رود. در صحبت‌های اولیه قول کمک داده می‌شود؛ اما در نهایت جلسه به هم می‌خورد و بعد متوجه می‌شود که شرط این کمک، برقراری روابط با اسرائیل است و در غیر این صورت، خبری از حمایت نیست.

وی با بیان اینکه سردمداران عربستان، برخلاف اساس حج عمل می‌کنند، تصریح کرد: هرسال که پیش می‌رویم، عربستان به سمت دوری از کشورهای اسلامی پیش می‌رود و در واقع دولت این کشور به دست کسانی اداره می‌شود که نمی‌توانند، بین کشورهای اسلامی وحدت آفرین باشند.

آیت‌الله اعرافی

رسانه‌های دینی می‌توانند پاسخگوی نیازهای معنوی و معرفتی جوامع باشند

با مجموعه‌ای از فرصت‌ها و چالش‌ها مواجه است؛ به‌گونه‌ای که این دو، در هم تنیده‌اند؛ لذا نقش رسانه‌های دینی بسیار حساس و حائز اهمیت است.

آیت‌الله اعرافی افزود: زمانی یک رسانه دینی اثرگذار و به کمال می‌رسد که به حد نصاب خوبی از آگاهی رویارویی با جهان مقابل برسد و نیاز امروز جوامع بشری را درک کند.

عضو فقهای شورای نگهبان بیان کرد: مهمترین فرصت امروز رسانه‌های دینی عدم تشکیل دهید، تردیدی نیست که تحول شگرفی در این عرصه با ظرفیت و پشتوانه علمی عظیم حوزه‌های علمیه از نظر محتوا، موضوعات و ظرفیت‌های موجود رقم خواهد زد. مجموعه مدیریت حوزه نیز، از این موضوع حمایت خواهد کرد.

• **وحدت مسلمانان جهان محور برنامه‌های شبکه‌تقلین**
محمدکاظم کاظمی، مدیر شبکه بین‌المللی

تقلین نیز در این دیدار، اظهار کرد: این شبکه

با هدف نشر مکتب اسلام و معارف اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و برای تبیین مفاهیم و مطالب قرآنی و دینی بر اساس منویات رهبر معظم انقلاب از سال ۸۸ راه‌اندازی شد و در

صد است تا در قالبی نو به ترویج سبک زندگی دینی-اسلامی، به فعالیت خود ادامه دهد.

مدیر شبکه بین‌المللی تقلین ادامه داد: این شبکه با رویکرد سیره نبوی و علوی، با هدف وحدت جهان اسلام، در ترویج سنت الهی، اسلام و سیره اهل بیت علیهم السلام در نشر اخلاق اسلامی گام

برمی‌دارد و در مسیر وحدت مسلمانان جهان اهمیت مسئله سبک زندگی در دنیای امروز، پیشرفت چشمگیر تکنولوژی و تغییر نیاز مخاطب، برنامه‌های گفت‌وگومحور خود را به

وی افزود: شبکه جهانی تقلین با توجه به اهمیت مسئله سبک زندگی در دنیای امروز، پیشرفت چشمگیر تکنولوژی و تغییر نیاز مخاطب، برنامه‌های تلفیقی و متنوع برده است که

بمحمدالله با استقبال خوب مخاطبان مواجه شده

است.

مدیر شبکه بین‌المللی تقلین درباره جامعه هدف مخاطبان این شبکه، اظهار کرد: تلاش می‌کنیم، برنامه‌های این شبکه به همه اقشار خصوصاً کودکان و نوجوانان به‌عنوان تأثیرپذیرترین اقشار جامعه و زنان به‌عنوان عامل مؤثر در تحکیم خانواده و جوانان و دانشجویان

به‌عنوان قشر فعال و پویای جامعه جهانی که در انتخاب سبک زندگی دلخواه خود، از رسانه‌ها تأثیرپذیرند، توجه ویژه شود.

وی همچنین گفت: بخش این شبکه به‌صورت ماهواره‌ای است و گستره هند تا آفریقا را در برمی‌گیرد و در حال حاضر در این شبکه برنامه‌ها به زبان عربی تولید و پخش می‌شود.

مدیر شبکه تقلین ادامه داد: نهادینه شدن سبک زندگی اسلامی، مستلزم مشارکت فعال همه افراد جامعه، به‌عنوان کنشگران اجتماعی است و این اقدام در بستر رسانه‌های فعال و متعهد میسر است.